BİR ZAMANLAR MEMLEKETİN BİRİNDE

(*Bitiş müziği sürerken sahne kararacak. Sahne aydınlandığında oyuncu ayaktadır. Aşağıdaki iki dörtlüğü okurken müzik fonda sürecek.*)

Kendimizi kendimiz burada görelim diye,
Türkiye'yi getirdik bu küçücük sahneye.
Güler gibi ağlayıp, ağlıyor gibi gülen,
Sabır taşıdır halkım, ah Türkiye, Türkiye!

Çağdaşlığı bitürlü yaşayamazken yurdum,
Dünya tanıktır buna: Tarihten geliyordum.
Şu dağın arkasında şimdi kaldı umudum.
Ah Türkiye Türkiye, vah Türkiye, Türkiye...

(*Oyundaki müziklerden seçilmiş bir derlemeyle oyuncu seçilmiş şarkıları söyler. Sonra şu taşlama yinelenecektir.*)

Zannetme ki dâim bîşekçesine
Siz her anırdıkça huuu çeker millet
Alkış beklerken siz eşşekçesine
Verir hakkınızı yuuu çeker millet..

BAŞARIMI KARILARIMA BORÇLUYUM

Çalgılı-Şarkılı Oyun
2 Bölüm
8 Tablo

GİRİŞ

(Vatan-Millet Gazetesi'nin düzenlediği, altmış yaşından yukarı yaşlılar için sokak koşusu yarışmasının finaline yakın dakikalar. Bu çok eğlenceli yarışmayı büyük bir kalabalık, şakalar, gülüşmeler, alaylar, kahkahalar, lafatmalar arasında izlemektedir. Arada caddeden geçen her türlü taşıt gürültüsü, klakson sesleri, kalabalığın uğultusu, zaman zaman azalıp çoğalarak duyulmaktadır. Koşunun sonunda uğultu çok artar. Oyunun başkişisi Ziya Akyan 64 yaşında, topala yakın aksak, yarışı birincilikle bitirecek.

Bütün bu görünümlerin filmle gösterilmesi yeğlenir. Film oynarken Sunucu'luk da yapmakta olan Gazeteci'nin konuşması duyulur.

Sahnenin sağında, ışık demeti altında büyük boy afiş vardır. Afiş, daha da büyük olarak projeksiyonla gösterilebilir. Afişte şunlar yazılıdır:

VATAN-MİLLET
Gazetesi'nin Büyük Sokak Koşusu
60 Yaşını Geçmişler için
Büyük Ödüller: *Çok küçük harflerle yazılmış olduğundan okunamaz.)*

(Sahnenin solundaki Sunucu üzerine ışık demeti düşer. Sunucu, ışıkla birlikte afiş panosunun yanına gelir. Önce afişi okur, sonra konuşur.)

GAZETECİ (*Sunucu*) : "Vatan-Millet Gazetesi'nin büyük sokak koşusu. Altmış yaşını geçmişler için. Büyük ödüller..." Çok küçük yazılmış, okunmuyor. Bizim gazetenin açtığı yarışma bu... Ben gazetenin spor muhabirlerinden biriyim. Bu yarışmayla ben görevliyim. Her yıl yapılır bu yarışma, otuz yıldanberi... Bu, otuzbirinci... Büyük ilgi görüyor. Sokak koşusunun yol boyu şöyle: Koşu Kasımpaşa'dan başlıyor, sonra Kasımpaşa'dan aşağıı Piyale Paşa, Cezayirli Hasan Paşa, Cezayirsiz Hasan Paşa, Bayram Paşa, Mahmut Paşa, Murat Paşa, İshak Paşa, Tiryaki Hasan Paşa, Atik Ali Paşa, Hekimoğlu Ali Paşa, Koca Musta Paşa, Küçük Musta Paşa, Ortanca Musta Paşa, Cerrahpaşa, Yusufpaşa, Rüstem Paşa, Selimpaşa, Barbaros Hayrettin Paşa, Ayazpaşa, Gedikpaşa ordan aşağı Davut Paşa, ordan aşağı Yedisekiz Hasan Paşa, ordan aşağı Markopaşa, ordan aşağı Haydar Paşa ordan da aşağıı Kenan Paşaa... Sonra Haramidere, en sonra Etyemez... Orda koşu sona eriyor.

Nerdeyse yarış bitmek üzere. Yaşlıların sokak koşusu salt kentimizde değil, bütün ülkede, hatta dünyada ilgi görüyor. Bütün kent kadınıyla erkeğiyle, küçüğüyle büyüğüyle, genciyle yaşlısıyla, kedisiyle köpeğiyle yollara döküldü. Bakalım, hangi yaşlı ipi göğüsleyecek... Bu yıl sokak koşusuna 374 yaşlı katıldı. İçlerinden biri yetmişaltı yaşında. Çok daha ilginç olanı, koşuya katılanlardan biri de... Nasıl söylemeli... Tam topal değilse de aksak... İyice aksıyor. (*Filmde Ziya Akyan koşarken görülür. Film yoksa, Ziya Akyan'ın çok büyük boy resmi bir panoda ışık demeti altında görülür. Bitik, iki büklüm, kolları sarkmış, dili dışarda bir yaşlı. Bir ayağı aksadığı için, zaman zaman atlaya atlaya, zıplaya zıplaya, hoplaya hoplaya koşuyor. Koşu yolunca sokaklara dökülen halkın ilgisini ençok bu aksak koşucu çeker.*)

(*Film yada projeksiyonda görüntüler: Yolu iki geçe doldurmuş halk arasından kendilerine yol açmaya çalışan koşucu yaşlılar. Çok aşırı şişmanlar, çok aşırı zayıflar, çok yaşlılar, şortu aşağı kaymışlar, tek ayakkabıyla koşanlar... Bunların arasında zıplaya zıplaya*

koşan, önündekileri itip düşürüp geçen Ziya Akyan görünür. Yarışı bırakanlar, yere düşen şişmanlar.)

(*Yığılmış seyircilerin görünümü de gülünçlüdür. Birinin elinden tutmuş, bir çocuğu kucağında, gebe kadın. Çok yaşlı erkekler. Her türlü satıcı. Camekânlı elarabası devrilmiş kuruyemişçinin yemişlerini kapışanlar.*)

BİR YAŞLI KOŞUCU (*Sahnede tek başına, bir kadına sorar*): Galiba ben yolumu şaşırdım. Bizimkiler ne yana gitti kızım?

KADIN (*Bir göğü, bir yeri göstererek*) : Kimisi böyle, kimisi de böyle gitti...

ADAM : Eh, öyleyse ben ortadan gideyim... (*Koşarak çıkar.*)

BAŞKA KOŞUCU (*Bastonuna dayanarak*) : Bizimkiler geçeli çok oldu mu kızım?

KADIN (*Saatine bakarak*) : Son koşucu geçeli yarım saat kadar oldu.

BAŞKA KOŞUCU : Yetişebilir miyim dersin?

KADIN : Bir arabaya atlarsan, trafik de sıkışık değilse belki...

BAŞKA KOŞUCU : Öyleyse zaman kaybetmiyeyim. Bana müsaade kızım...

(*Bastonuna dayanarak sözde koşup çıkar.*)

(*Sahne aydınlanır. Bütün oyuncular sahneye çıkıp şarkı söyleyerek dans ederler.*)

Sağlam kafa sağlam bedende bulunur,
Herkeste var sanmayın bu nato kafa,
Kimsede bulunmaz, bir bende bulunur;
Koş dedene yavrum, dedende bulunur.

Sağlam kafa sağlam bedende bulunur...
Ablanda bulunmaz, ananda bulunmaz,
Dayında, amcanda, babanda bulunmaz,
Bulunsa bulunsa dedende bulunur!

Sağlam kafa sağlam bedende bulunur;
Çarşıdan alınmaz, pazarda satılmaz,
Ne onda, ne bunda, ne sende bulunur,
Koş dedene yavrum, dedende bulunur.

(Sahne kararır. Bundan sonraki bölüm, filmle gösterilemiyecekse, şöyledir : Sahnenin her yanında değişik yükseklikte yükseltiler vardır. Her yükseltide, koşucuları seyredenlerden biri bulunur. Hangi seyirci konuşuyorsa ışık demeti onu aydınlatır.)

1. KADIN : Vahvah... Ayol şu zavallı da çok yaşlıymış... Yazık zavallıya... Acıdım vallahi, yüreğim parçalandı.

KIZ : Zorla değil ya anne, herkes kendi isteğiyle giriyor bu yarışa... Canı tatlıysa o da girmeseydi.

2. KADIN : Öyle ya, kendine güveniyor ki girmiş... Masdarına güvenen borazancı başı demişler.

1. KADIN : Ay öyle söylemeyin... Ayol içi geçmiş bu zavallıların... Nerdeyse yollara dökülecekler...

2. KADIN : Ah ah, onlar ne kart horozdur... Önlerine bir piliç koy da gör, bak nasıl kovalarlar...

1. KADIN : Aaa, aaa! Bir yaşıma daha girdim... Şuna bakın, şuna... Ayol topal bu... Basbayağı topal... Hiç topal koşucu görmemiştim.

KIZ : Aksıyor zavallı... Zıplaya hoplaya koşuyor yine de... Topal mopal ama önlerde...

KOPUK (*İki elini ağzına boru yaparak bağırır*) : Çok sallanma moruuuk, çekirdeklerin dökülecek...

2. KADIN : Şuna bakın, şu zavallıya, dili bir karış sarkmış, düştü düşecek...

KOPUK : Haydi topaaal!.. Vay anasını be... Topal rüzgâr olmuş, hepsini ekiyor.

1. ADAM : Hangi rüzgâr bee, fırtına olmuş fırtına... Haydi topal fırtınaaa...

2. ADAM : Ne fırtınası be, kasırga namussuzum, kasırga... Hepsini ekiyor bir bir... Haydi topal kasırgaaa...

(Işık demetinde Erkek, Kadın, Çocuk görünür.)

KADIN : Kazanana ne vereceklermiş, biliyor musunuz?

ÇOCUK : Hava verecekler, hava...

KADIN : Gerçekten hava mı? A dünyada inanmam...

ÇOCUK : Hava hava... Yoksa havayı beğenmedin mi teyze?

KADIN : Hiç beğenmez olur muyum... Ama Istanbul'da havayı

nerden bulup da vereceklermiş... Hava mı kaldı ki Istanbul'da...

ERKEK : İthal hava hanımefendi, ithal mal olaraktan... Hayali ihracat karşılığı hava ithal ediyorlar.

ÇOCUK : Ne havası be amca, kupa verecekler.

ERKEK : İyi ya işte... Havayı nereye koyacaklar? Kupaya... Birinciye bir kupa dolusu hava...

ÇOCUK : Ama şerefi var şerefi... Şerefi yeter...

KADIN : Aaa, bak şeref dedin de bizimki aklıma geldi. Hava vereceklerini bilseydim, bizimkini de sokardım yarışa... Üstelik adı da Şeref'tir.

(Sahne kararır. Film oynar. Ziya, öbür yarışçıları ve kalabalık seyircileri eliyle iterek, hoplaya zıplaya koşmakta. Bitik, dili sarkmış, ter içinde. Film oynarken, seyircilerin coşkulu bağırışları duyulur.)

— Haydi topal, sık dişini... Az kaldı.
— Az kaldı topaal, bitiyor... Dayan topal...
— Hepsini ekti beee... Helal olsun topala...
— Vallahi topal önde...
— Ayyy, kabak kafalı yetişiyor...
— Hadi moruuuk... Az kaldı moruk, sık masdarını...
— Bravo topal...
— Yaşşa topal...

(Bağırışlar, alkış sesleri.)

(Sahne aydınlanır. Ziya, koşu kılığıyla, elinde küp gibi çok büyük kupa. Dili dışarda. Solumakta. Bitik. Zor ayakta duruyor.)

GAZETECİ (*Düşmemesi için Ziya'nın koluna girmiş*) : Sizi candan kutlarım Ziya Bey... Büyük, çok büyük başarı... Bir rekor kırdınız.

ZİYA : Sağolun efendim... (*Kupayı yere bırakır.*)

GAZETECİ : Ben bu yarışmayı düzenleyen gazetenin spor servisi şefiyim.

ZİYA : Memnun oldum efendim.

GAZETECİ : Oturun, oturun... Çok yoruldunuz. (*Ziya yığılır gibi çöker.*) Şu anda neler hissediyorsunuz Ziya bey?.. (*Teypi*

Ziya'nın ağzına tutarak.)

ZİYA (*Soluk soluğa. Kesik kesik konuşur*) : Şu anda... şu anda... Biraz su yok mu? (*Gazetecinin verdiği suyu içer.*) Şu anda... Şu anda ölmezsem, bir daha hiç ölmem... Nasıl söyliyeyim, bilmem ki... Yani... Çok mutluyum, çok... ama kalbim... Kalbim durmazsa iyi...

GAZETECİ : Kaç yaşındasınız Ziya Bey.

ZİYA : Altmışdört...

GAZETECİ : Hiç göstermiyorsunuz maşallah... Üçyüzden çok yarışmacı arasında birinci geldiniz. Gazetemiz için okurlarımıza neler söylemek istersiniz?

ZİYA : Spor... spor... (*Boğulur gibi öküsürür.*) spor... Yani sağlam kafa sağlam bedende bulunur. (*Öksürür.*) spor...

GAZETECİ : Su? (*Ziya, boğulurcasına öksürürken eliyle istemem işareti yapar.*) Okurlarımız en çok şunu merak ederler. Altmışdört yaşınızda kazandığınız bu büyük başarıyı neye borçlusunuz? Bu başarının gizi nedir? Bu zindelik, bu yaşta bu enerji... Örneğin çok yoğurt yemek mi, yoksa kimilerinin dediği gibi çok sarımsak yemek mi? Çok idman yapmak mı? Yoksa, nasıl söyliyeyim her zaman, her yaşta aşk mı?

ZİYA : Ben... Ben... Ben bu başarımı karılarıma borçluyum.

GAZETECİ : Nasıl? Yani, bikaç karınız mı var?

ZİYA : Yooo... Şimdiki bir tane ama, maşallah elli kadına bedeldir.

GAZETECİ : Ne mutlu size...

ZİYA : Efendim, ben biçok kez evlendim... Bu başarımda bütün karılarımın da payı vardır.

GAZETECİ : Kaç kez evlendiniz?

ZİYA : Tam sayısını bilemem, ama epiyce...

GAZETECİ : Derler ya, her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır, diye...

ZİYA : Ah efendim, bir tane olsa bal börekle beslerim, öper başıma korum, benim arkamdakiler beş değil, on değil,yirmi değil... Bu başarımda hepsinin payı büyük...

GAZETECİ : Kaç kez evlenmiştiniz?

ZİYA : Birden söyliyemem ki tam sayısını, hesaplamam ge-

rekir...

GAZETECİ : Çok ilginç... Başarınızı sağlayan bu evliliklerinizi anlatır mısınız? Bizim gazete için çok güzel bir dizi röportaj olur.

ZİYA : Anlatırım elbet... Okusunlar da, başıma gelenler dünyaya ders olsun.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Bölüm, 1. Tablo

ZİYA : Siz benim şimdiki düzgünce konuşmama bakmayın. Çocukluğum, gençliğim doğduğum kasabada geçti. Başıma çok işler geldi. Mapusa düştüm. Sonra İstanbul'a geldim. Dışardan sınavlara girip liseyi bitirdim. Bisüre üniversiteye bile gittimse de sonunu getiremedim. İstanbul'a yerleştim, dilim de kırıldı, düzgünleşti azbuçuk.

GAZETECİ : İlk evliliğiniz nasıl oldu Ziya Bey?

ZİYA : İlk evliliğim değil de, ilk evlenemeyişimden başlayayım ki, ondan sonra başıma gelenler daha iyi anlaşılsın.

Yirmi yaşımda ancak varım. Sakat olduğumdan askerlikten bağışıklıyım. Bizim kasabaya iki saat çeker bir köy vardır, Veralan Köyü derler. Bu köyde Çulsuz Sabri denilen biri vardı. Karısı ölünce bu Çulsuz Sabri, kızı Resmiye'yle kaldı bir başına. Resmiye de parmak kadarlık, kavruk, kuru, sıska bir kız.

(*Köy kahvesinde köylüler.*)

1. KÖYLÜ : Yarenler, duydunuz mu, şu bizim Çulsuz Sabri netmiş gene?
2. KÖYLÜ : N'edecek, Resmiye'yi gene kasabada bir memura evlatlık diye satmıştır.
1. KÖYLÜ : İyi bildin, hemi de öyle.
3. KÖYLÜ : Bu Çulsuz Sabri'de hiç utanma ney yok yahu...

2. KÖYLÜ : Bu kaçıncısı be... Onbin, yirmibin lira veren memura, evlatlık diye kızı veriyor. Aradan biriki gün geçince de "Yavrumu geri verin. Et tırnaktan ayrılmaz." diyerekten tutturup Resmiye'yi geri alıyor. Ordan alıp başkasına veriyor kızı.
1. KÖYLÜ : Kaç memura yaptı bu numarayı yahu... Köyümüzü de rezil etti bu alçak...
2. KÖYLÜ : Resmiye'yi evlatlık alan memur "Öyleyse paramı geri ver, al kızını." deyince n'etmiş bu Sabri Çulsuzu, duydunuz mu?
3. KÖYLÜ : N'etmiş?
2. KÖYLÜ : Savcıya gidip "Ciğerimin parçası, gözbebeğim yavrumu hergün dövüyorlar." deyi memuru şikâyet etmiş de gene almış kızı geri...
1. KÖYLÜ : Bin lirayı bir arada görmemiş Çulsuz Sabri, şimdilerde para tutuyor da yüzbinlere, beşyüzbinlere para demiyor.
3. KÖYLÜ : Onu bunu bilmem arkadaş, biz bu Çulsuz Sabri'ye, Köyümüzün adını batırdığın yetti, kızını o memura bu memura kiralayıp durma, demeliyiz gayri.
2. KÖYLÜ : Demedik mi yahu... O zaman da "Ben bu kızı bu boya getiresiye, ağırlığınca altın döktüm. Kız benim değil mi, kiralarım da satarım da..." diyor.
1. KÖYLÜ : Altın dökmüş, he mi? Altının yüzünü nerde görmüş de bu rezil..
2. KÖYLÜ : Durun, durun hele... Geliyor işte.

SABRİ (*Girer*) : Selamünaleyküm... (*Sessizlik. Yanıt almaz.*) Merhaba ağalar... (*Kimseden yanıt almayınca.*) Eee, hoşbulduk... (*Oturur, Ocakçıya.*) Arkadaş, bir çay yap, demli olsun...

1. KÖYLÜ : Sabri.

SABRİ : Buyur emmi.

1. KÖYLÜ : Duyduğumuza göre, Resmiye'yi sattığın kasabadaki memurdan gene geri almışsın da, bir başka memura devretmişsin, he mi?

SABRİ : Ne satması canım... Anası yok ki yavrumun evde bakılsın. Ben de bir memurun yanına vermiştim ki, orda bakılsın diyerek.

2. KÖYLÜ : Ya memurdan aldığın paralar?
3. KÖYLÜ : Utan be Sabri, utan...
SABRİ : Töbeee... Utanacak ne varmış ki bunda? Ben o kızı bu boya getiresiye ağırlığınca altın döktüm...
(*Gülüşmeler.*)
3. KÖYLÜ : Heleee... Bir bilmeyen duysa inanır... Bre Çulsuz Sabri, sen altını düşünde gördün mü ki...
1. KÖYLÜ : Hepsi neyse de, Resmiye'yi son verdiğin memurdan da geri almışsın.
SABRİ : Alırım helbet... O memur uzak bir yere atanmış. Resmiye'yi de alıp gidecek. Kor muyum?
2. KÖYLÜ : Duydum, duydum... Candarmaya gidip, kızımı kaçırıyorlar deyip kızı geri almışsın gene... Bu kaçıncısı be...
SABRİ (*Kızgın. Çıkardığı parayı masanın üstüne atıp*) : Al şu çay paranı... Üstü kalsın... (*Çıkar.*)
(*Kasaba kahvesinin önünde kasaba delikanlıları. Resmiye kırıta kırıta kahvenin önünden geçip gidecektir.*)
ZİYA (*Kızı çok beğendiğini anlatan bir ıslık çaldıktan sonra*): Heheey... Amanın arkadaşlar... Bu cennet kuşu kimin nesi yahu... Bu halis Istanbul malı, nerden düşmüş buralara...
1. DELİKANLI : Len Ziya, tanımadın mı? Çulsuz Sabri'nin kızı Resmiye bu.
ZİYA : Demeee... Olamaz.
1. DELİKANLI : Vallaha da o, billaha da o...
2. DELİKANLI : Babası bir memura evlatlık verip Istanbul'a gönderttiydi, dönüşünde işte böyle geldi.
ZİYA : O sıska Resmiye gitmiş de yerine resim gibi kız gelmiş.
2. DELİKANLI : Uzaktan şöyle bir bakan, yıldırım çarpmış gibi devrilir.
1. DELİKANLI : Ziya, kıza vurulmuşa benzersin...
ZİYA : Vuruldum ki, hemi de nasıl bir vurulma... Ben bu kızı ellere yedirmem, alırım arkadaş.
1. DELİKANLI : İş işten geçti, avucunu yala... Çulsuz Sabri, Resmiye'yi çoktan Numan Ağa'nın oğluna sattı bile...
ZİYA : Amanın... Nasıl sattı? Olamaz. Böyle mal artırmaya çıkarılmadan nasıl satılırmış arkadaş...

2. DELİKANLI : Kızın her bir yaşına bir koyun hesabıyla onyedi koyun başlık verip Numan Ağa kızı oğluna çoktan peyledi bile...
1. DELİKANLI : Hemi de "Koyunların herbirini üçyüzer bin liradan sattım ve paranın hepsini aldım." diye Numan Ağa'nın elinden senet almış. Sözde parayı basıp koyunları satın almış oluyor.
2. DELİKANLI : Yani pazarlıktan dönülürse, Numan Ağa on para alamayacak geri.
ZİYA : Ne demek? Güzelim kızı elin ayısına bedavaya mı kaptıracağız? Bunun arttırması yok mu? Babama söylerim, pazarlığa oturur Çulsuz Sabri'yle.
(*Sahnenin bir yanında Ziya'nın babası Halil'le öbür yanında Numan ile pazarlık edecektir Sabri.*)
HALİL : Merhaba Sabri Ağa...
SABRİ : Ooo, hoşgelmişsin Hall'efendi. Gel, buyur...
HALİL : Sağol...
SABRİ : Bizim buralara uğramazdın ya, hangi rüzgâr attı seni?
HALİL : Hemi hatırını sorayım, dedim, hem de hayırlı bir iş için geldim.
SABRİ : Eksik olma... Di buyur Hall'efendi.
HALİL : Kestirmeden girelim konuya, benim oğlan... Ziya...
SABRİ : Bildim, bildim... Ayağı biraz sakatçanaysa da... Eee, n'olmuş Ziya'ya?
HALİL : Artık yaşı geldi de, everelim dedim hani...
SABRİ : Hayırlısı olsun Hall'efendi.
HALİL : Senin Resmiye'nin de maşallahı var. Allah'ın emriyle, senin kızı benim Ziya'ya istemeye geldim.
SABRİ : Olamaz Hall'efendi.
HALİL : Oldururuz canım... Ne istersen gönlünü ederiz. Yoksa benim oğlan az bişey aksak diye mi?
SABRİ : Yooo, estağfurullah... Aksamıyor bile, biraz yamuksa da hiçbir eksiklik sayılmaz bir koca için... Gelgelelim benim kızın başını bağladık. Numan Ağayla pazarlığı kesiştik. Resmiye'nin herbir yaşına bir koyun başlık aldık.
HALİL : Bre kardeşlik, işin zorluğu buysa, bunun kolayı da var.

Biz bu senin Resmiye'nin herbir yaşına bir koyun verdikten başka, ayrıca üste bir çift de öküz veririz. Hı? Ne dersin?

SABRİ : Kurtarmaz Hall'efendi, ben o kızı bu boya getiresiye, ağırlığınca altın döktüm.

HALİL : Bre kardeşlik, Numan Ağa'ya kurtarıyor da, bize gelince mi kurtarmıyormuş?

SABRİ : Kurtarsa neden vermiyeyim, sen yabancı mısın ki...

HALİL : Hadi ver elini ver... (*Zorla elini yakalayıp sallamaya başlar.*) Nasıl olsa üç aşağı beş yukarı uyuşuruz.

SABRİ : Olmaz dedim, olmaz vallaha...

HALİL : Sen de bişey söyle canım. Kızını zorla almadık ya... Senin malın sende, benim param bende.

SABRİ : Ne diyeyim bilmem ki... Numan Ağa, Resmiye'nin herbir yılına bir koyun verdi, sen bir çift öküzün üstüne kızın herbir ayına bir koyun ver, eh o zaman düşünürüz bir kolaylık...

HALİL : Ocağın bata Sabri, o kadar koyun kasabada bulunmaz...

SABRİ : Başka türlü de Resmiye senin üstünde kalmaz...

HALİL : Vay imansız Çulsuz Sabri... Bu dünyada bitek oğlum var, ondan iyi değil ya, verdim gitti senin sidikli kızın için...

(*Bütün oyuncular sahneye çıkıp şarkı söyleyerek dans ederler.*)

Resmiye satıldı ikiyüz koyuna,
Satan mı, alan mı, kim geldi oyuna?
Artırma eksiltme, kim daha zenginse,
Resmiye girecek o oğlanın koynuna.
Kız Resmiye Resmiye
İncik boncuk hediye.
Davar gibi sattılar,
Razı oldun ne diye?
Satıldım diyerek ikiyüz koyuna,
Ağlıyor, inliyor Resmiye boyuna.
Susturmak isterler tazecik gelini,
Takarlar kaplama bir zincir boynuna.

Kız Resmiye Resmiye
İncik boncuk hediye.
Davar gibi sattılar,
Razı oldun ne diye?

GAZETECİ (*Sunucu olarak konuşur*) : Çulsuz Sabri, işte böyle böyle Çullu Sabri olmuş. Ziya Bey'in anlattığına göre, Çullu Sabri, pazarlığından yine dönmüş...

(*Sahnenin öbür yanında, Sabri'yle Numan pazarlık edecekler.*)

NUMAN : Senin bu yaptığın dine, imana sığmaz Sabri... Hiçbir kitapta yeri yok bunların...

SABRİ : Neye, n'olmuş ki Numan ağa...

NUMAN : Daha n'olacak ki... Biz seninle sıkı pazarlık ettik, Resmiye'nin onyedi yaşı için, herbir yaşına bir koyun vererekten onyedi koyuna kızı aldık. Sen şimdi sözünden dönüp...

SABRİ : Tövbeee... Kim sözünden dönmüş yahu... Sözünden dönen kâfir. Numan Ağa, ben Resmiye'yi bu yaşa getiresiye ağırlığınca altın döktüm. Kız babası olmak kolay değil. Kasabaya varıp davâ vekiline danıştık, kızın yaşını aylara vurdurduk, tam 193 ay tuttu. Ben de Hall'efendi'den Resmiye'nin herbir ayı için birer koyundan 193 koyun alınca, seninle pazarlığımız bozuldu...

NUMAN : Olamaz... Bize verdiğin sözden dönemezsin.

SABRİ : Ya Hall'efendi'ye verdiğim sözden nasıl dönerim?..

NUMAN : Orası kolay... Sen o işi bana bırak. Avukatların işi ne? Tutarız en profesöründen bir avukat. İki de yalancı tanık bulduk mu, Resmiye'nin yaşı olur yirmiiki... Artık insafımıza kalmış bişey, ister yirmiiki yaparız, ister kırkiki... İki tanıkla değil mi bu iş? Çıkardık mı bir mahkeme kararı, tamam... O zaman topal Ziya'nın babası, versin kızın yaşına göre her ay için bir koyun da, alsın kızı, görelim.

(*Sahnenin öteki yanında Sabri'yle Halil.*)

HALİL : Oooo, hoşgelmişsin dünürüm... Buyur, buyur...

SABRİ : Hoşbulduk Hall'efendi... Hoşbulmasına bulduk da...

HALİL : Eee, n'olmuş?

SABRİ : Hiç, bişey yok da... Bizim hesabımızda bir yanlışımız

varmış da, onu düzeltmeye geldim...
HALİL : Ne hesabı yahu, hangi hesap o?
SABRİ : Resmiye'nin yaşını biz yanlış bilirmişiz...
HALİL : Aboo... Yoksa evlenme yaşını tutmuyor mu? Küçük müymüş?
SABRİ : Resmiye'nin yaşı onyedi değil, yirmiikiymiş...
HALİL : Dellendin mi len Sabri sen? Daha benim oğlan yirmisinde... Ziya'nın doğduğunda, sen daha evlenmemiştin bile. Bu senin kız, sen evlenmeden önce mi doğdu?
SABRİ : Ne zaman doğduğunu ben bilmem, hükümet bilir. İnanmazsan, git, nüfus kütüğüne baktır. Elimizde kapı kadar mahkeme kararı var ki, Resmiye'nin yaşı yirmiiki diyor. Resmiye yirmiiki yaşında olduğuna göre, hesaplattım, sen bana 160 koyun daha vermeliymişsin... Verdin verdin, Resmiye'yi topal oğluna alırsın, vermezsen pazarlıktan dönersin, kız da Numan Ağa'nın oğlunun olur.
HALİL (*Çok kızgın*) : Vay rezil Çulsuz vaaay... Vay utanmaz, arlanmaz alçak Çulsuz vaaay...
SABRİ : Ne kızıyorsun Hall'efendi, pazarlıkta darılmak yok.
HALİL : Vay godoş vaay... Vay gidinin Çulsuzu vaaay...
SABRİ : Hesap şaşmaz Hall'efendi, hemi de mahkeme hesabı bu. Ben Resmiye'yi bu yaşa getiresiye ağırlığınca altın döktüm.
HALİL : ...tir. Daha da söylenir. Yıkıl gözüm görmesin yüzkarası...
SABRİ (*Kaçıp giderken*) : Yüzkarası değil, başlık parası, başlık parası...
GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Ziya Bey'in dediğine göre, Çullu Sabri, Resmiye'yi, Numan Ağa'nın oğluna da vermemiş. Kıza iki zengin müşteri daha çıkmış da ondan... Hem de müşterinin biri Istanbul'danmış. Bu kez pazarlık Resmiye'nin yaşına göre değil, ağırlığına göre hesaplanmış. Müşterinin biri, kızın kilosuna dörtyüzbin lira deyince, kız onun üstünde kalmış. Kızı kantara çekmişler. Resmiye karga kadar kız, kırkyedi kilo gelince, Çullu Sabri bakmış ki kız ucuza gidecek, "Kantarınız bozuk. Benim kızım seksen kilodan aşağı olamaz." diyerekten

mızıklanmış." Kızım hastadır. İyileşsin de o zaman kantara çekeriz." demiş. Tartı işini iki ay sonraya atmış. Niyeti, o zamana dek yedirip içirip Resmiye'yi semirtmek...

(*Resmiye'yle Sabri, köy evinin avlusunda. Masada tencereler, yemek dolu tabaklar. Bardak, sürahi. Domates vb. Yığınla ekmek.*)

RESMİYE (*Yalvarır*) : Buba yiter... Yiyemiyom gayri... Vallaha içim almıyor.
SABRi (*Bağırır*) : Yi gız... Yi dedim alçak... Şimdik depmik geliyo... Yi domuzun eniği... Yi.
RESMİYE (*Ağlamaklı*) : Buğazımdan gitmiyo buba... Aha burama geldi vallaha...
SABRİ : Dışarda gantar başında bekliyorlar... Çabuk yi... Yi dedim gız... Şimdi şaplak geliyo...
RESMİYE (*Ağlayarak*) : Çok yidim bubaa... Artık boğazımdan gitmiyo... Vallaha patlayacağım...
SABRİ : Patla domuzun gızı, patla... Patlasan da çatlasan da yiyeceğn...

(*Dışardan gelen sesler.*)

— Heey Sabriii... Hadi getir kızı, tartacağız...
— Nerdesiniz yahu... Kantarı getirdik, sen daha kızı getireceksin...
— Sabri Ağaaa...

SABRİ (*Dışardakilere seslenir*) : Şinci, şinci... Geliyok... Az bir hazırlığımız kaldı. (*Resmiye'ye*) : Yi gız! Su iç de bastırsın... Bi sokum yi, üstüne bi yudum su iç... Yi namussuz.. (*Vurur.*)
RESMİYE (*Ağlar*) : Bubaaa... Yutamıyom buba...
SABRİ : Geçen tartıda kırkyedi kilo geldin de beni herkeslere rezil ettin... Bu gızı heç beslemedin mi, dedirttin bana... (*Vurur.*) Yi.
RESMİYE : Vurma bubaa...
SABRİ : Herbişiy önünde işte. Baldan yi, çörekten yi, börekten yi, ağır çekenlerden yi...
RESMİYE : İçimde hiç yer kalmadı bubaaa...

(*Dışardan sesler.*)

— Bekletme bizi burda Sabriii...

— Kantar başında bunca insan bekliyoruz...
— Kızı tartıya gönder gayrı Sabri...

SABRİ : Yi ulan, yi dedim...

RESMİYE : Bir aylık yemek yidim bubaa..

SABRİ : Bir yıllık yi, varkene yi...

RESMİYE (*Öğürür*) : Çıkaracağım bubaaa...

SABRİ : Kapat ağzını, kapat... Sakın çıkarma, öldürürüm... Hadi şinci içeri gir de giyin iyicene... En kalınlarından giyin ki ağır çekesin... Palto, manto, hırka mırka, her ne varsa giyin iyicene... Hırkaları ıslat ıslat da öyle giyin ki ağır gelesin kantarda...

(*Kantarın başında kalabalık. Önde Sabri, arkada Resmiye evin kapısından çıkıp kantara gelirler. Resmiye, üstüste giyindiği için çok gülünçlü şişmandır. Kalabalıktan konuşmalar.*)

— Kızın üstünde elli kilo elbise var be...
— Vallaha kızın koynuna taş doldurmuştur bu Sabri...
— Çok su içip ağır çeksin diye, kıza bir hafta tuz yalatmış diyorlar.
— Çık kantara kızım...

SABRİ : Dur hele gız... Daha çıkma...
— N'olmuş?

SABRİ : Bakalım, bu kantar, doğru mu tartar?
— Doğru olmaz mı hiç, beyliğin odun kantarı... Askeriye malı.
— Belediyeden ayarını yeni yaptırdık.

SABRİ : Askeriye kantarıysa, askeriyeden yana doğru tartar..
— Çık üstüne kızım Resmiye, çık... Bin üstüne... (*Resmiye odun kantarına çıkar.*)

SABRİ (*Fısıldar*) : Ağırlığını versene gız!.. Sıkı bas, bastır kendini!

(*Sabri ve ötekiler kantara eğilir.*)

— Yetmiiiş iki kilo...

SABRİ : Dahası da var, dahası... Bu kantarın gramı yok mu?
— Yetmiiiş iki kilo yüzelli gram...

SABRİ : Sen ona yuvarlak hesap yetmişbeş de... Daha yemek

bile yemedi. Aç karnına yetmişbeş kilo geldiğine göre bir de yemek yiyeydi, seksenbeş kilo bile gelirdi en azından...
— Tamam...

SABRİ : Kilosu dörtyüzbin liradan yetmişbeş kilo ne tutar Muhtar, bir hesapla şunu...
— Durun, durun, durun hele... Daha biz aradan çıkmadık... Artırmayla değil mi bu... Bizden kızın kilosuna beşyüz bin lira, hemi de peşin...
— Bizden beşyüzon!
— Altıyüüüz!

SABRİ (*Öğüren Resmiye'ye fısıldar*) : Kız, tut kendini kancık dölü, tut. (*Muhtara.*) Hesapla Muhtar... Ne tuttu? Gramını da koymayı unutma haaa.

MUHTAR (*Kağıt kalemle, yüksek sesle hesaplar*) : Dört kere beş, eder yirmi... Sıfıra sıfır, elde var iki. İki kere beş eder on... İki daha, oniki... (*Mırıltıyla hesaplamayı sürdürür.*) İki dört daha, altı... Efendim tamı tamına otuz milyon lira.

CEBİNDEN PARAYI ÇIKARIP SAYAN ADAM : Buyur paranı Sabri Ağa, Ver kızı al paranı... Hakkını helal et...

SABRİ (*El sıkışıp sallayarak*) : Benden yana helal hoş olsun...

ADAM : Haaa... Bak Sabri Ağa, kız çıkmazsa malını geri verir, paramı alırım haa...

SABRİ : Bizimkisi erkek sözü arkadaş. Biz sana malı karanti verdik, malın karantisi var. Ellenmemiş, dillenmemiş kızoğlankızdır malım. Kızoğlankız çıkmazsa, malımı getir, paranı geri al. İşte o kadar...

ADAM : Para senin, kız bizim...

SABRİ : Eyvaaah... Kız ucuza gitti yahu... Ben onu bu ağırlığa getiresiye, ağırlığınca altın döktüm. Neyse ney, al malını hayrını gör.

(*Resmiye'nin hoparlörden büyüyerek duyulan öğürtü ve kusma sesinin arkasından çalgı sesleri duyulur. Bütün oyuncular şarkı söyleyerek dans edeceklerdir.*)

AĞIT

Sıska inekten bile ucuza verdik kızı...
Bunca emeğim, param hepsi havaya gitti.
Kızımın acısıdır içimdeki bu sızı,
Benim gül gibi kızım, hava cıvaya gitti.
Eyvah ki ne eyvaah...
Hem de ne eyvah...

Anasına kal dedim, küsüp ovaya gitti;
Seksen okka, yüz okka diye dâvâya gitti.
Pazarını bulaydık, daha yüksek satardık,
Fiyatını bulmadı, kız bedavaya gitti.
Eyvah ki ne eyvah...
Hem de ne eyvah...

1. Bölüm, 2. Tablo

GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Kendi dediğine göre, Ziya Bey o zaman lise ikiden ayrılmış olduğundan, kasabada kendini bişey sanıyormuş. Yani burnu kafdağında... Kasabanın kızlarını beğenmiyormuş. Hele başlık parası yüzünden Resmiye'yi de elinden kaçırınca, ille de büyük şehirden bir kızla evlenmeyi kafasına koymuş. Eee, sonra Ziya Bey? (*Ziya gelirken Gazeteci çıkar.*)

ZİYA (*Gelir*) : Efendim, bizim ora kızlarının dilleri gubat... Dilleri dil değil, huyları huy değil... O zamanlar "Ayna" adında bir gazete vardı. Haftada iki gün, pazartesi perşembeleri çıkardı. Evlenmek isteyen erkekler kızlar bu gazeteye ilan verir. Ayna'da okuyorum, ilan verip kısmetlerini arayan kızların hepsi de, temiz süt emmiş iyi aile kızları... İnsanın karısı temiz süt emmiş olmalı, değil mi? İç çamaşırı değil ki bu, kirlenince yıkayasın, yırtılınca dikesin, eskiyince atasın... Ayna gazetesinin kasabamıza geldiği günleri iple çekiyorum. Ayna'yı elime aldım mı, ilkin evlenme ilanlarını okuyorum.

Bu ilanlardan biri... (*Derin derin iç geçirir.*) Evet... Diyor ki ilanda...

GÜLTEN (*Sesi yankılanarak gazetedeki ilanı okurken Ziya da hayranlık belirtileri gösterir*) : "Kısmetimi arıyorum. Yaşım onsekiz. Boyum bir yetmişsekiz, kilom ellisekiz. Koyu lacivert gözlüyüm. Muhitimde çok güzel olduğumu söylerler. Sesimi herkes beğenir. Güzel olmak şartıynan her türlü müziği severim. Hem alaturka hem alafıranga söylediğim gibi, hem arabesk hem pop söylerim. Lise dokuzdan terkim. Boş zamanlarımda çalışırım. Dikiş nakış bildiğim gibi terzilik yapmaktayım. Devamlı gelir getiren akarım olduktan başka iyi kira getiren üç katlı evim de var. Temiz süt emmiş iyi aile kızıyım. Müstakbel eşimde aradığım vasıflar şunlardır: Yakışıklı ve sağlam karektelli olması. İçki, cıgara, kumar gibi kötü alışkanlıkları ve fena huyları olmaması. Eşine sadık olup mutluluğu aile yuvasında araması. Bir aileyi geçindirecek kazancı olması. Teklifim gayetle ciddidir. Samimi ve ciddi taliplerimin Manolya rumzuna mektuplarını bekliyorum."

ZİYA : Bakarsan, kız tam bana göre... Tam benim dengim. Onun aradığı da tam benim işte. Kimi kimsesi de yok, çekirdeksiz üzüm dediklerinden... Sol bacağım az bişey aksıyorsa da, Manolya hanım ilanında "Müstakbel eşim aman topal olmasın..." demediğinden topallığımın hiçbir önemi yok demektir. Nikâh kıyılasıya topallığımı çaktırmazsam, ondan sonrası kolay... Kız kelepir olmaya kelepir de gel gelelim babam, ben şehirli gelin istemem diye tutturuyor. O varsın istemesin, ben bu kızı alırım Allah'ın izniyle. Bikez nikâh kıyıldı mı, babam razı olur. Şimdi bu Manolya Hanıma öyle bir mektup yazmalı, kız okuyunca yanıp tutuşmalı. Benim elimden gelmez. Böyle dehşet bir mektubu ancak Güven Oteli'nin sahibinin oğlu can arkadaşım Dursun Ali yazar.

(*Kasabanın Güven Oteli önü, ışık demetinde aydınlanır. Otel kapısı önünde üç kısa bacaklı hasır iskemle. Dursun Ali oturmuş. Otelin kapısının üstündeki tabeladaki yazı : "Hotel Güven Palas; Ayrıyeten haftada bir banyoludur." Ziya gelir.*)

DURSUN ALİ : Hoşgeldin Topal Ziya.
ZİYA : Hoşbulduk Dursun Ali kardeşim.
DURSUN ALİ : Gel otur hele... Nedir öyle, süngün düşük...
ZİYA (*Oturur*) : Hiç sorma kardeşlik, ocağına düştüm. Bana bir yardım olursa ancak senden olur.
DURSUN ALİ : Elimizden geleni geri komayız. Neymiş derdin, anlat bir...
ZİYA : Senin kaleminden kan damlar Dursun Ali kardeşim. Bana öyle bir aşk mektubu yazacaksın ki, okuduğunda, her sözünden kızın gönlüne kor düşsün...
DURSUN ALİ : Amanıın... Yüreğini böyle yandıran kız kim ki yahu?
ZİYA : Kimse kim... Neyine gerek senin, İstanbul'dan bir kız işte...
DURSUN ALİ : Oğlum, kızı bilmeyince aşk mektubu nasıl yazılır?
ZİYA : Etme Dursun Ali kardeşim, sen dediğim aşk mektubunu yaz, ben de insan evladıysam bu iyiliğinin altında kalmam elbet.
DURSUN ALİ : Yahu, bu aşk mektuplarının bende kitapları var. Nasıl her eşşeğin, her atın huyu suyu ayrıysa, bu karı milletinin de huyu suyu birbirine benzemez. Evli bir kadına, baştan çıkarmak için, yazılacak aşk mektubu ayrı, körpe geline yazılacak ayrı, onbeşinde yavruya yazılacak ayrı, yüksek aileden bir karıya yazılacak ayrı... Okumuş yazmış karıya yazılacak başka, temiz süt emmiş helaline başka... Kızın nasıl bir mal olduğunu açık et ki, biz de ona göre mektup yazıp kızın gönlünü çelelim.
ZİYA : Bırak kızın nasıl kız olduğunu. Sana ne kızdan yahu? Arkadaş bu iş ciddi, senin yengendir o.
DURSUN ALİ : Çaktırım, kızı elinden alırım diye korkuyorsun.
ZİYA : Yok vallaha... Artık sen bilirsin Dursun Ali kardeşim. Kızların öylesine başka, böylesine başka yazılan mektupların hepsinin en yanık yerlerini birleştir, hepsini karıştır, yakıcı bir mektup döktür işte... Kız mektubu okuyanda, ben nasıl yanıyorsam, o da benim gibi cayır cayır yansın...

DURSUN ALİ : Kızı nerde tanıdın?
ZİYA : Daha görmedik birbirimizi...
DURSUN ALİ : Rüyanda mı gördün len bu kızı?
ZİYA : Artık orasını karıştırma işte... Benim nâmahremim, senin de yengendir dedik.
DURSUN ALİ : Kız seni görmediyse, ilkin kıza seni tanıtmalı... Boyunu bosunu, huyunu suyunu anlatmalı. Anlatmalı da...
ZİYA : Eee, neye sustun? Anlat işte...
DURSUN ALİ : Boyunu bosunu, huyunu suyunu dosdoğru anlatınca da, aklı kıt değilse kız seninle evlenmez.
ZİYA : Dursun Ali kardeşim, ocağına düştüm, reklam yazısı yazacaksın, biri beş göstereceksin, beşi on... Köre şehla diyeceksin, şehlaya badem gözlü...
DURSUN ALİ : Evet, reklam olmaya reklam da...
ZİYA : Evvelallah, sonra sana güveniyorum Dursun Ali kardeşim.
DURSUN ALİ : Boyun kaç?
ZİYA : Boyum mu? Ne bileyim yahu? Boyum kaç olmalı?
DURSUN ALİ : Marangoz Hüseyin'i çığıralım da boyunu ölçtürelim.
ZİYA : Allah allah... Askerlik muayenesi mi bu, yoksa aşk mektubu mu yazacaksın?
DURSUN ALİ : Oğlum, kız seni tanımadığından her bişeyinin ölçüsünü bilmeli, bakalım, ölçün ölçüsüne uyuyor mu? (*Seslenir.*) Hüseyiin... a Hüseyiiin... Metreni al da gel hele. Çelik metreni al gel....
HÜSEYİN (*Sesi duyulur*) : Geliyorum, geliyorum... Metre de n'olacak ki... (*Hüseyin, elinde metre, gelir.*)
DURSUN ALİ : Şu bizim Topal Ziya'nın boyunun ölçüsünü al bakalım...
HÜSEYİN : Ziya'nın boyunun ölçüsü neye gerekli? Kalk bakalım Ziya, dayan duvara... (*Ziya duvara dayanır, boyu uzun gelsin diye ayak burunları üstünde yükselir.*) Ayaklarını kaldırma yahu... Efendim, bir metreee... Ellialtı santim.
ZİYA : Yahu marangoz Hüseyin'in metresine güven olur mu hiç... Herşeyi gibi hiylelidir.

HÜSEYİN : En güvenilir ölçü budur. Hızara girecek bütün odunları bu metreyle ölçerim.
ZİYA : Marangoz metresiyle insan ölçülmez, en iyisi terzi Kâzım ölçsün... (*Seslenir.*) Kâzım kardeşim, heeey... Kâzım.
KÂZIM (*Sesi duyulur*) : Buyur.
ZİYA : Metreni al da gel hele...
KÂZIM (*Metresi elinde gelir*) : Hayrola? Ne var?
HÜSEYİN : Ziya'nın boyunu ölçtüm. Benim metreme güvenmiyor. Bir de sen ölç bakalım.
KÂZIM : Ölçelim... (*Ziya sırtını duvara dayar.*) Dik dur... Bir metreee kırkdokuz santim. (*Kahkahalar.*)
ZİYA : Metre, sizin gibi rezillerin elinde olunca ben ne yapayım yahu...
HÜSEYİN : Bize inanmıyorsan, başkasına ölçtür arkadaş.
ZİYA : Küçülte küçülte yokedeceksiniz beni... Kumaşları çalmak için eksik ölçmeye alışmış terzi Kâzım'ın eli.
KÂZIM : Senin gibisine bir metre kırkdokuz santim boy çıkardım, daha ne... Elimi bol tutmasaydım, bir metre bile zor gelirdin Topal Ziya.
ZİYA : Kardeşim Dursun Ali, bunlara bakma, sen mektubu kendi bildiğin gibi yaz.
DURSUN ALİ : Boyunu, bir seksen diye yazacağım kıza...
ZİYA : İyi de, kız beni görünce n'olacak?
DURSUN ALİ : Senin kız dediğin, koşulu topçu bataryasında ölçme çavuşu mu ki, bir bakışta senin boyunu bilebilsin...
HÜSEYİN : Dur hele dur... Bir kız lafıdır gidiyor. Neymiş, neymiş?
KÂZIM : Bu kız da neyin nesi? Anlayalım... Hiç haberimiz yok.
DURSUN ALİ : Bizim Topal Ziya şehirden bir kıza vurulmuş da, ona aşk mektubu yazdıracak bana...
HÜSEYİN : Aşk mektubuna Ziya'nın boyunu yazacaksın, he mi? Öyleyse, sen gene doğrusunu yaz. Çünkü şehir kızları ölçüden anlar.
DURSUN ALİ : Ya ağırlığın ne kadar?
ZİYA : Bilmem... Sinema artistlerinin ölçüsü gibi yaz işte...
KÂZIM : Yoksa evlenme teklifi mi? Öyleyse yaz. Boy bir

doksan, kilo yetmişbeş...
HÜSEYİN : Aman Dursun Ali, sakın Topal Ziya'nın memleketin eşrafından olduğunu yazmayı da unutma...
ZİYA : Uzattınız... İyice tadını kaçırdınız şakanın.
KÂZIM : Yahu neye kızıyorsun? Arkadaş dediğin böyle zamanda belli olur. Yardım edelim dedik.
DURSUN ALİ : Sen hiç meraklanma Ziya kardeşim, ben nasıl yazacağımı bilirim. "İkibin dönüm arazim, bin dönüm tarlam, şu kadar bağım bahçem, beşyüz baş davarım, evlerim, dükkânlarım var" diye yazarım.
HÜSEYİN : Amaa... Hani Suluk'ta sabahladığımız gece kumar borcunu vermedi diye Ziya'yı soyup elbiselerini aldığımızı yazma sakın...

(*Kahkahalar. Sahnenin bu yanı kararır. Aydınlanan öbür yanında Gazeteciyle Ziya.*)

ZİYA : Gülten Hanım'dan mektup geldi şükür.
GAZETECİ : Gülten Hanım kim?
ZİYA : Ayna gazetesindeki ilan vardı ya, hani Manolya diye... İşte o. Gerçek adı Gülten Hanım... Ben ona nasıl vurgunsaymışım, o da bana aynen öyleymiş.
GAZETECİ : Ne diyor mektubunda?
ZİYA : Buyrun, okuyun...
GAZETECİ (*Mektubu okur*) : "Sayın ve pek muhterem Bay Ziya Akyan Bey. Mektubunuzda bizzat şahsıma karşı göstermiş olduğunuz..."
GÜLTEN (*Gülten'in sesi, yankılanarak, mektubun gerisini okur*):...ilgi ve alakanızdan dolayı sonsuz derecelerde teşekkürlerimi sunarken, şunu da bilakis izah etmeliyim ki, mektupta bana gönderilen yüzlerce izdivaç teklifi arasında sizin teklifinizi tercih etmekliğimin sebebine gelince, sizin nâzik teklifinizle dest-i izdivacımı talep etmiş olmaklığınız, son derecelerde samimî ve gayetle kalpten olduğunu anlamış bulunmaklığımdandır. Bana uzattığınız elinizi sıkarken ne kadar mutlu ve mesut bulunduğumu bizzat ifadeden âciz bulunmaktayımdır. Teklifinize evet derken bilakis şunu da söylemek isterim ki bütün emel ve gayem ve arzum, masum bir genç kız olaraktan

bir an önce sizinle yuvamızı kuraraktan bir yastıkta mesut ve bahtiyar olmamızdır. Müstakbel eşiniz olmaya aday : Gülten.

ZİYA : Nasıl? Yüksek kültürlü kız değil mi? Ne de olsa büyük şehir kızı başka oluyor. Otelci Dursun Ali, Gülten Hanım'ın mektubunu okuyunca şaşırdı. Hiçbir aşk mektubu kitabında bu kadar güzel aşk mektubu yok. Olsa olsa Gülten Hanım bu mektubu bir aşk romanından almıştır, dedi.

GAZETECİ : Sonra?

ZİYA : Otelci Dursun Ali, benim ağzımdan bir mektup daha yazdı. Bu kez Gülten Hanım'ın resmini istedik.

(Sahnenin bu yanı kararırken, öbür yanda Güven oteli aydınlanır. Dursun Ali alçak sandalyede oturuyor. Hüseyin'le Kâzım koşarak ve seslenerek gelirler.)

DURSUN ALİ : Nedir, n'oluyor yahu, soluk soluğa...

KÂZIM : Topal Ziya bizi kovalıyor da...

HÜSEYİN : Al şu resme bak bir...

DURSUN ALİ (*Resme bakarak, çok güzel anlamına ıslık çalarak*): Kim bu?

KÂZIM : Yengemiz... Gülten Hanım.

DURSUN ALİ : Nerden aldınız?

HÜSEYİN : Ziya'nın elinden kaptık. Mektup gelmiş de içinden çıktı.

DURSUN ALİ : Yahu, yaman güzel kız be...

ZİYA (*Topallaya topallaya koşarak gelir*) : Verin şu resmi be... Ayıptır yahu, böyle şaka olmaz...

DURSUN ALİ : Ne şakası canım... Yengemize bir bakalım dedik. Al resmini. Benim bu Gülten Hanım'ı bir yerlerden görmüşlüğüm var gibi...

KÂZIM : Benim de gözüm ısırıyor ama nerden...

HÜSEYİN : Bu yüz bana da yabancı gelmiyor.

ZİYA : Yahu, siz hiç Istanbul'a gitmediniz ki, nerden görmüş olabilirsiniz?

KÂZIM : Belki o buralara gelmiştir, saz takımında filan, oyuncu okuyucu ney olarak...

ZİYA : Terbiyeni takın, o senin yengen...

HÜSEYİN : Yengemizse... N'olmuş. Kötü bişey mi dedik?

DURSUN ALİ : Duuur, dur aman, ben bunu tanıdım. Yahu hergün gazetelerde bu resim çıkmıyor mu boy boy... (*İskemledeki gazetelerden birini alıp açarak, büyük boy şarkıcı kadın resmini gösterir.*) İşteee, medaniftiharımız, büyük ses sanatkârımız, güneşimiz, süperimiz Şermin Şakrak...

KÂZIM : Yok yahu... Vallaha aynen o...

HÜSEYİN : Erkekten dönme değil miydi bu?

KÂZIM : Yok, bu prensip sahibi olduğundan dönmedi.

ZİYA (*Gazetedeki resme bakarak ve iki resmi karşılaştırarak*): Yok... Hiçbir zaman bu, o değil... Bunun kâhkülü bu yana, onunki o yana...

HÜSEYİN : Bu bizim Gülten yengemiz, kendi resmi diye, sakın yanlışlıkla Şermin Şakrak'ın resmini göndermiş olmasın...

ZıYA : Olamaz... İnsan insana benzer. Gülten Hanım da Şermin Şakrak Hanım'a benziyor demek... Cenabımevlam niçin insanları çift yaratmış, işte bunun için...

DURSUN ALİ : Demek, Gülten Hanım buraya gelip seninle evlenmeye razı?

ZİYA : Razı olmaya razı da... Önce nikâh istiyor. Ben de telgrafla nüfuskâğıdını istedim ki, burda nikâh işlemlerine başlayalım.

HÜSEYİN : Güzel...

ZİYA : Güzel olmaya güzel de, Gülten Hanım'la evlenmemize babam razı değil.

HÜSEYİN : Sen de Gülten Hanım'ı babanın evine götürmezsin.

DURSUN ALİ : Ben diyorum ki, Gülten Hanım bu resimdeki gibiyse, evlenince gelin bizim otele yerleşin, balayı, balyılı yaşayın, senden metelik almam.

KÂZIM : Bak, Ziya kardeşim, Gülten Hanım'ın bu resmini üç gün için bana bırak, sana helalinden güveyilik bir takım elbise dikerim.

ZİYA : Tüh... Siz de arkadaş mısınız be... Utanın...

DURSUN ALİ : Biz de arkadaşsak, arkadaşlığımızı göstermenin tam sırası işte... Yardımsa yardım, daha ne?

ZİYA : Bırakın zevzekliği... Benim düşündüğüm başka... Gülten Hanım zengin olmasına zenginse de, gene de gelişi için yol

parasını ben göndermeliyim, değil mi?
KÂZIM : Helbeeet...
ZİYA : Gülten Hanım için para vermez babam bana...
HÜSEYİN : Arkadaşlık öldü mü koçum, vereyim yüzbin lira, gönder Gülten yengemize... Bu resimdeki gibiyse helal olsun.
KÂZIM : Yüzbin de benden...
DURSUN ALİ : Düğün için hiç kaygılanma sen Ziya, burda elbirliğiyle öyle bir düğün yaparız ki, kırk gün kırk gece, şehzade düğünü...
ZİYA : Düğün müğün istemem arkadaşlar. Biz gizliden nikâhlanalım, yeter. Yoksa babam duyarsa bize buralarını dar eder.
KÂZIM : Yooo... Böyle bir Gülten Hanım'a düğünsüz olmaz...
(Geçiş. Bu yan kararırken, sahnenin öbür yanı aydınlanır. Bir kasaba otobüs terminali. Garaj önü. Kadınlı erkekli kalabalık.)
— Damat geliyor, damaat...
— Açılın, yolverin damada...
— Yolverin Ziya ağabeyime...
— Babası razı olmuş mu?
— Razı olmayıp da ne yapsın adamcağız. Oğlundan vazgeçecek değil ya... Dünyada varı yoğu, bitecik oğlu...
— Yaşşa be Ziya...
— Gelin Istanbul kızı, he mi?
— Hee... Şincik gelecek otoboslan. Tel çekmiş, geliyom deyi...
(Ziya gelir. Lacivert giysili. Boyunbağlı. Elinde büyük çiçek demeti.)
ZİYA : Durun Ali be, bu nedir böyle? Bütün kasabayı buraya toplamışsınız yahu...
DURSUN ALİ : Ne demek... Taa Istanbul'dan gelin beklediğimiz bir günde...
HÜSEYİN : Bir can arkadaşımız evlenecek de...
KÂZIM : Yok toplanmayacak mıydık...
DURSUN ALİ : İki takım davul zurna getirttik... Hele otobüs gelsin de yengemiz otobüsten insin, sen o zaman gür...
HÜSEYİN : Hele bir Gülten yengemizin ayağı yere değsin, gör

sen...
DURSUN ALİ : Daha bunlar hiç... Gülten yengemiz gelsin, tabancalar fora, bir cayırtı kopacak ki...
(Bir otobüs gürültüsü duyulur. Davul zurna çalmaya başlar. Kalabalığın gözleri yoldaki otobüste. Otobüs sahnede görünmeyecek. Alkışlar, bağırıp çağırmalar. Zurna sesiyle oynayanlar.)
— İşte geliyor.
— Otobüs göründü...
— Tozu dumana katarak geliyor.
(Yaklaşmakta olan otobüsün sesi ve klakson sesi.)
ZİYA : Durun yahu, itmeyin... Yolcumuzu karşılayacağız... N'oluyor, bütün kasaba birden mi evleniyoruz be... Az yol verin... Ulan şirket mi kurduk, nedir?
(Otobüs durmuştur, gürültüsü diner. Kalabalık inenlere bakmakta.)
— Acaba gelin hangisi?
— Geline benzer kimse inmedi otobüsten...
— Allah allah... Bu otobüsle geliyorum diye telgraf çekmiş...
(Davul zurna susmuş. Gürültü dinmiş. Sessizlik.)
— Yoksa gelin gelecek diye Ziya'ya oyun mu oynadılar?
— Böyle oyun olur mu... Namussuzluk...
— İki karı indi otobostan ama, kaynanamdan yaşlılar.
— İkisinin de suratına bakılır gibi değil...
DURSUN ALİ: Yahu Ziya, bizdeki resmine benzer bir karı inmedi otobüsten.
HÜSEYİN (*Elindeki resme bakarak*) : Resmi çoğaltıp arkadaşlara dağıtmıştık da...
ZİYA : Bilmem ki... Bu otobüsle geliyorum diye telgraf çekmişti.
KÂZIM : Belki otobüsü kaçırmış.
HÜSEYİN : Bakın bakın şu iki kadınla herife... Bakınıp duruyorlar. Bunlar yabancı...
KÂZIM : Amanın... Yoksa o muuu?
DURSUN ALİ : Daha neler... Baksana, karılar yaşlı... Herifi dersen, biri değil, iki ayağı da çukurda...

ZİYA : Yok canım, onlar olamaz. Gülten Hanım'ın kimsesi yok ki... Yalnız gelecekti.
DURSUN ALİ : Ona buna bişeyler soruyorlar...
KÂZIM : Bu yana geliyorlar...
HÜSEYİN : Seni arıyorlar Ziya...

(*Gülten, annesi, babası sahneye girerler. Gülten çok çirkindir. Annesi, babası da çok yaşlı. Ellerinde bavullar, çantalar, tahta bavul, bohça, sepet.*)

GÜLTEN : Affedersiniz, eşraftan Ziya Bey'i arıyoruz. Nerdedir acaba?
KÂZIM (*Alaylı*) : Heey, eşraftan Ziya Bey!.. Bak, seni arıyorlarmış.
ZİYA : Kimi, kimiii...
HÜSEYİN : Seni, seniii...
GÜLTEN : Siz misiniz? Ziya Bey...
ZİYA : Koca kasabada Ziya bir ben miyim yahu...
DURSUN ALİ : Hangi Ziya teyze?
GÜLTEN : Ziya Akyan...
DURSUN ALİ : Tamam... Burda... (*Fısıldar.*) Piyango vurdu Ziya, büyük ikramiye... (*Gülten'e.*) Adınız nedir?
GÜLTEN : Gülten...
DURSUN ALİ (*Arkaya saklanmak isteyen Ziya'yı göstererek*): İşte, eşraftan Ziya Bey bu... Çıksana ortaya Ziya...
GÜLTEN : Hayır efendim, bu bey değil... Bize resmini göndermişti de, resmine hiç benzemiyor...
ZİYA (*Utanmış*) : Resmim biraz rötuşluydu da...
HÜSEYİN : O reklam resmiydi abla...
ZİYA : Sorması ayıp olmasın, siz Ziya'yı ne yapacaktınız?
KÂZIM (*Fısıldar*) : Salataya doğrayacaklarmış.
GÜLTEN : İstanbul'dan geldik de...
HÜSEYİN : Eyvaah...
KÂZIM (*Terminale doğru seslenir*) : Heey, durun... Kurbanı kesmeyin, dursun kurban...
HÜSEYİN (*Fısıltıyla*) : Yandı bizim paralar...
KÂZIM (*Fısıltıyla*) : Ulan Topal Ziya, Allah belanı vere, yaktın bizi. Diktiğim güveylik elbisenin parasını isterim oğlum.

(*Davul zurna sesiyle sahne kararır. Sahnenin aydınlanan öbür yanında Güven Oteli'nin bir odası. Ziya ile Gülten.*)

GÜLTEN : Beni bu otel odasına niçin getirdiniz Ziya Bey?
ZİYA : İlkin sizinle görülecek bir hesabımız var da...
GÜLTEN : Siz bana hemen nikâh dairesine gideceğiz diye yazmıştınız.
ZİYA : Hele önce bir konuşalım da... Yanında getirdiğin o adamla kadın kim?
GÜLTEN : Annemle babam.
ZİYA : Hani sen bana, kimi kimsem yok, çöpsüz üzümüm, diye yazmıştın.
GÜLTEN : İlahi Ziya Bey, ne önemi var... Siz de bana bu kasabanın en zengin eşrafından olduğunuzu yazmıştınız...
ZİYA : Ayna gazetesindeki kısmetimi arıyorum ilanı senin mi?
GÜLTEN : Evet...
ZİYA : Hani senin gözün lacivertti. Şaşı olduğunu neden yazmadın?
GÜLTEN : Ama siz de bana topal olduğunuzu yazmadınız?
ZİYA : Hani sen sarışındın, saçların sarıydı hani...
GÜLTEN : Ama siz de bana, boyum bir doksan, kilom yetmişbeş diye yazdınız...
ZİYA : Bu ilanda yirmi yaşındayım diyorsun, sen kaç otuz yaşındasın?
GÜLTEN : Sen de bana, çiftliklerim var, tarlalarım, bağım bahçem var diye yazdın...
ZİYA : N'olmuş yazmışsam, bugün yoksa yarın olur. Hani senin evin, gelirin vardı?
GÜLTEN : Bugün yoksa yarın olur... Hani siz de zengindiniz.
ZİYA : Gazetedeki ilan nerdee, sen nerde Gülten Hanım...
GÜLTEN : Siz ilana ne bakıyorsunuz, o bir reklam... Reklamın yüzde doksanını atacaksın...
ZİYA : Bizimki de reklamdı Gülten Hanım... Hepsi iyi de, ya bu resmin ne? Bu dünya güzeli resim.
GÜLTEN : A vallahi benim resmim... Fotoğrafçıya, biraz rotuşla dedim, o da resmin makiyajını kaçırmış, Şermin Şakrak'ı bana

benzetmiş. Saçım sarı demişim, ne çıkar, sarısı da var, karası da var... Akı bile var. Sen istersen kızıla da boyarlar... Neymiş, onsekizimdeyim demişim. O kadarcık kusur kadı kızında da bulunur...

(*Sahnenin bu bölümü kararır, aydınlanan öteki bölümünde gazeteci.*)

GAZETECİ (*Seyircilere*): Ziya Bey, Gülten hanımı başından savmış ama neler çekmiş... Gülten hanımla anası babası bir hafta otelde kalmışlar. Ziya Bey arkadaşlarına borçlarını ödeyesiye canı çıkmış... İkinci evlenme girişimi de düşkırıklığıyla sonuçlanmış...

(*Gülten'le Ziya şarkı söyleyerek dans ederler.*)

GÜLTEN :

Hani boyun bir doksandı
Her bir şeyin tas tamamdı
Bir tek sevgilin noksandı
Mektubuna inanarak
Gülten seni adam sandı
Yaktın beni ulan Ziya
Yıktın beni ulan Ziya

ZİYA :

Hani gözün lacivertti
Sözde dünya güzeliydin
Hani göğsün diri sertti
İnanmazdım ama sana
Abazanlık cana yetti
Ulan Gülten yaktın beni
Ulan Gülten yıktın beni

GÜLTEN :

Hani sen de eşraftandın
Bilmem hangi zadelerden
Hani asil taraftandın
Hem kendini hem de beni
Ulan Ziya nasıl yaktın
Yaktın beni ulan Ziya
Yıktın beni ulan Ziya

ZİYA :

Bikez yüzünü göreydin
Hiç aynaya bakmadın mı
El değmemiş bakireydin
Sözlerine ya aldanıp
Başıma çorap öreydin
Ulan Gülten yaktın beni
Ulan Gülten yıktın beni

İKİSİ BİRLİKTE :

Yeter artık sıktın beni
Yaktın beni yıktın beni
Artık yeter sıktın beni
Yaktın beni yıktın beni

1. Bölüm, 3. Tablo

GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Bu evlenme girişiminde de başaramayınca bizim Ziya Bey, içine kapanıyor; kendini yazıp okumaya veriyor. Kasaba belediyesinde bir kâtiplik işi boşalıyor. Ziya Bey, belediyenin kâtibi oluyor. Kâtip olunca da... Giyimini, kılığını değiştiriyor. Ne de olsa kâtip... Çekme yemeni yerine boyalı ayakkabı... Sıkı bağlanmış boyunbağı... Saçlar taralı... Derken derken Ziya Bey'in kasabada saygınlığı artıyor. Kasabanın memurları arasında sayılıyor. Kasabada çıkan bir yerel gazete var, o gazeteye yazılar yazmaya da başlıyor... Sonunda yerel gazetenin başyazarı da oluyor. Artık kasabanın ünlü bir kişisi Ziya Bey... İşte o günlerde kasabaya yeni demiryolu ulaşmış, istasyon da yapılmış... Tirenin kasabaya ilk geldiği gün törenler yapılacak, şölenler verilecek, kurbanlar kesilecek, nutuklar çekilecek... Kasabada Hoca Emmi denilen yaşlı biri var, bütün kasaba halkı Hoca Emmi'ye çok saygı duyuyor. Hoca Emi, Ziya Bey'lerin de akrabası olur. Resmî olsun, özel olsun, ne zaman bir tören olursa, bir şölen verilirse, düğün dernek olursa Hoca Emmi en baş çağrılıdır... Bir sabah Hoca Emmi, Ziya Bey'in Belediye-

deki odasına girer.

(Ziya'nın belediyedeki çalışma odası. Ziya kasıla kasıla çalışır. Raftan dosyaları indirir. Karıştırır dosyaları. Notlar alır. Sanki bir başbakandır. Kapı vurulur.)

ZİYA (*Başını kaldırmadan*) : Giiir!.. (*Hoca Emmi girer. Duralar. Ziya bakmaz, başı dosyaya eğik. Hoca Emmi masanın önüne gelir, durur. Ziya, ona bakmadan konuşur.*) Eeeee? (*Susma.*) Ne istiyorsun? (*Susma.*) Derdin ne?

HOCA EMMİ : Yeni mevkiin mübarek olsun demeye geldimdi de...

ZİYA (*Başını kaldırıp görür. Yerinden fırlayıp aşırı saygıyla elini öperek*) : Vaaay, Hoca Emmim benim, kusura kalma, ben seni bir sade vatandaş sandıydım da... Buyur Hoca Emmi... Otur hele, şöyle buyur. Emret... Emrin?

HOCA EMMİ (*Oturur*) : Berhudar ol Ziya Bey oğlum, el öpenlerin çok olsun...

ZİYA : Eksik olma Hoca Emmi...

HOCA EMMİ : Oooh... Yorulmuşum da... Yaşlandım artık. Merdivenleri zor çıkıyorum. Bir de unutuyorum herşeyi... Lafı lafa karıştırıyorum. Sap derken saman diyorum, herkesler de şaşıyor. (*Güler.*) Sen nasılsın oğlum?

ZİYA : Sağol Hoca Emmi, sağlığına duacıyım... Bir çay, kahve, soğuk bişey?

HOCA EMMİ : Zahmet etme, istemem... Senin zamanın kıymetlidir, çok zamanını almıyayım. Bir ricam var da...

ZİYA : Estağfurullah, emredin...

HOCA EMMİ : Adın neydi senin, Abdüsselam mıydı?

ZİYA : Ziya...

HOCA EMMİ : Eh, farketmez; ha Ziya, ha Abdüsselam, ha Ramazan... Maşallah senin kalemin pek kuvvetli... Gazeteye de başyazı yazıyormuşsun, öyle diyorlar...

ZİYA : Eksik olmayın efendim.

HOCA EMMİ : Biliyorsun, bikaç güne kadar kasabımıza ilk tiren geliyor Allah'ın izniyle. Bu münasebetle büyük bir tören hazırlanıyor. Benden de bu törende bir nutuk vermemi rica ettiler. Ben bu yeni lafları beceremiyorum. Mademki cenabı

Mevlam sana böyle kuvvetli bir kalem vermiş; törende okumam için bana bir nutuk yazarsan çok memnun kalırım Mahmut Bey oğlum.

ZİYA : Emredersiniz Hoca Emmi, can baş üstüne... Velakin becerebilir miyim, bilemem...

HOCA EMMİ : Becerirsin Hasan Bey oğlum, becerirsin evelallah...

(Sahnenin aydınlanan öbür yanında istasyon. Kömürle işleyen eski bir lokomotifin ön bölümü görünür. İstasyon, direkler, lokomotif ve her yer küçük bayraklarla ve yapraklı dallarla, renkli kâğıtlarla süslüdür. Davul zurna sesleri. Arada alkışlar. Kalabalık. Bağırıp çağırmalar. Süslenmiş bir kürsü. Sesler.)

— Susun, susun...

— Hoca Emmim geliyor, susun...

— Ses etmen len... Susun lütfen...

— Hoca Emmi kürsüye çıkıyor...

— Şşşşt... Hoca Emmi konuşacak len, susun...

(Hoca Emmi kalabalık arasından sıyrılarak gelir, kürsüye çıkar. Konuşmasının önemli bulduğu yerlerinde, dikkati çekmek için öksürür. Arada tiren düdüğü duyulur.)

HOCA EMMİ (*Kâğıttan okur*) : Muhterem ve kıymetli hemşerilerim. Bugün kasabamıza giren tiren garba açılan penceredir. Bu pencereden ziya girecek, nur girecek. Yalnız ziya değil, medeniyet de girecek, daha başka şeyler de girecek. İşte medeniyet, tekerleklerin üzerine binerek bize kadar, ayağımıza kadar gelmiş bulunuyor. (*Alkışlar.*) Tekerlek ne demek? Tekerlek, medeniyetin ayağı demek. Tekerlek olmasaydı, dünyada hiçbişey olmazdı. (*Düdük.*) Biz bugün tekerleklerin sayesinde ilerliyoruz. Şu tünele bakın, dağların içine açılmış olan şu deliğe bakın. Gördüğünüz bu delikten yarın neler neler doğacak... Nurlu istikbal bizimdir. (*Alkışlar.*) Hemşeri, bu bir hazinedir. Eline geçirdiğin bu hazineyi iyi kullan hemşeriiii... İyi kullanırsan çok para kazanırsın, zengin olursun, heryerde itibarın artar. Tekerlekler raylar üzerinde kayacak. (*Düdük.*)

Gidip gelecek, gidip gelecek... İşler eskisi gibi zor olmayacak. Yeter ki sen bunun tekniğini öğren. Her seferi seni zengin edecek hemşeriii... İş yol açılıncaya kadardı. Bir kere yol açıldı ya, bütün hemşerilerimiz bu yoldan kolay kolay gidip gelecekler. (*Öksürük.*) Bundan sonra malımızın değeri artacaktır. Sen de malının değerini bil hemşeriii... (*Alkışlar.*) Cumhuriyetimizin sayesinde ayağımıza gelen bu malın kıymetini bilelim. Dikkatle binelim, dikkatle kullanalım. Bizden sonra başkaları da binecek, isteyen binecek. Yabancının malı değil ki hor kullanalım. Bizim malımız, hepimizin, ortak malımız... (*Alkış, davul zurna, düdük sesleri.*)

1. KİŞİ (*Ağlayarak, gözyaşlarını silerek*) : Velakin çok bir tesirli konuştu...
2. KİŞİ : Konuşur, çok derin âlimdir....
3. KİŞİ : Her bir sözünde hikmet var.
1. KİŞİ : Ankara'dan gelenler bile onun gibi konuşamadı.
2. KİŞİ : Ne bakan, ne vali, ne belediye başkanı...
3. KİŞİ : Ağzından bal akıyor...
1. KİŞİ : Her lafı mermi gibi, insanın yüreğine işliyor. (*Ağlamaya başlar.*)

(*Sahnedekiler, hareket halindelerken fotograftaki gibi donup kalır. Gazeteci hepsinin önüne geçip konuşur.*)

GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Hoca Emmi'nin nutku o kadar çok beğenilmiş ki, o günden sonra nerde bir açılış töreni olursa, nerde bir temel atma töreni, ne zaman bir karşılama yada uğurlama töreni olursa, nerde bir şölen verilirse, nerde bir düğün olursa, hemen Hoca Emmi'yi çağırıp nutuk söylemesini rica ederlermiş. Hoca Emmi, hep aynı nutku söylermiş. Ama bu nutuktaki tiren sözcüğünü çıkarır, yerine uygun bir sözcük koyarmış. Örneğin Cumhuriyet Bayramında, tirenin yerine Cumhuriyet dermiş. Kasabaya yeni su getirilmiş de çeşme başında tören yapılıyorsa, tiren yerine çeşme dermiş. Hoca Emmi'nin bu ünü öyle yayılmış ki, törenlerde nutuk söylemesi için komşu ilçelere, illere bile çağırırlarmış. Dinleye dinleye halk da ezberlemiş bu nutku. Nutkun kimi yerlerinde halk da Hoca Emmi'yle birlikte bağırırmış.

(*Sahnedeki insanlar hareketlenir. Süslenmiş lokomotifi kaldırır, yerine bir tak getirip koyarlar. Takın üstünde "Cumhuriyet Bayramı kutlu olsun" yazısı var. Altında da şu yazı: "İlerleyelim, önde boş yer var." Yine davul zurna sesleri, alkışlar arasında Hoca Emmi kalabalıktan sıyrılarak kürsüye çıkar.*)

HOCA EMMİ (*Kâğıttan okur*) : Muhterem ve kıymetli hemşerilerim. Bugün kutladığımız Cumhuriyet garba açılan penceredir.

KALABALIK (*Koro olarak*) : Garba açılan penceredir.

HOCA EMMİ : Bu pencereden ziya girecek, nur girecek.

KALABALIK (*Koro*) : Ziya girecek, nur girecek.

HOCA EMMİ : Yalnız ziya değil, medeniyet de girecek, daha başka şeyler de girecek.

KALABALIK (*Koro*) : Medeniyet de girecek, başka şeyler de girecek.

(*Sahnedekiler hareket halinde donup kalır. Arkadakiler takı kaldırır, yerine bir çeşme koyarlar. Çeşme bayraklarla, yapraklarla süslenmiştir.*)

HOCA EMMİ (*Nutkunu sürdürür*) : Kasabamıza getirilen bu su bir hazinedir.

KALABALIK (*Koro*) : Bu bir hazinedir.

HOCA EMMİ : Eline geçirdiğin bu hazineyi iyi kullan hemşeriii... İyi kullanırsan çok para kazanırsın, zengin olursun, her yerde itibarın artar.

KALABALIK (*Koro*) : Korursan itibarın artar...

(*İlk nutuktan sonraki durum ve olay yinelenecektir. Alkış, davul zurna, düdük sesleri.*)

1. KİŞİ (*Ağlayarak ve gözyaşlarını silerek*) : Velakin çok bir tesirli konuştu.
2. KİŞİ : Konuşur, çok derin âlimdir.
3. KİŞİ : Her bir sözünde hikmet var.
1. KİŞİ : Ankara'dan gelenler bile onun gibi konuşamadı.
2. KİŞİ : Ne bakan, ne vali, ne belediye başkanı...
3. KİŞİ : Ağzından bal akıyor.
1. KİŞİ : Her lafı mermi gibi insanın yüreğine işliyor. (*Ağlamaya*

başlar.)

(*Çeşmeyi kaldırırlar. Yerine yapı iskelesi konur. Üstünde şu yazı: "Kereste Fabrikası temel atma töreni".*)

HOCA EMMİ (*Kürsüde, kâğıttan okur*) : Bundan sonra malımızın değeri artacaktır. Sen de malının değerini bil hemşeriii... Cumhuriyetimizin sayesinde ayağımıza gelen bu malın kıymetini bilelim.

KALABALIK (*Koro*) : Kıymetini bilelim.

HOCA EMMİ : Bizim malımız, hepimizin, ortak malımızdır.

KALABALIK (*Koro*) : Bizim malımız, hepimizin, ortak malımız.

(*Kalabalık dağılırken, önceki üç kişi kalır. Önceki sahne yinelenir.*)

1. KİŞİ (*Ağlayarak ve gözyaşlarını silerek*) : Velakin çok bir tesirli konuştu.

2. KİŞİ : Konuşur, çok derin âlimdir.

3. KİŞİ : Her bir sözünde hikmet var. (*Ağlamaya başlar.*)

1. KİŞİ : Ankara'dan gelenler bile onun gibi konuşamadı.

2. KİŞİ : Ne bakan, ne vali, ne belediye başkanı...

3. KİŞİ : Ağzından bal akıyor. (*Ağlamaya başlar.*)

1. KİŞİ : Her lafı mermi gibi insanın yüreğine işliyor. (*Ağlamaya başlar.*)

(*Üçü birden baş başa ağlarlar.*)

(*Sahnenin öbür yanı aydınlanır. Ziya'nın evi. Babası oturuyor. Annesi var.*)

HALİL (*Babası. Ziya'yı çağırır*) : Ziyaaa!..

ZİYA (*Gelir*) : Buyur baba...

HALİL (*Babası*) : Otur şöyle... (*Ziya edeple oturur.*) Biz ananla düşündük ki.... Yaşın yirmiyi geçti... Başından da çok işler gelip geçti...

ANASI : Çok şükür, bugüne bugün belediyede de bir memursun...

HALİL : Gazetede de yazıyorsun...

ANASI : Biliyoruz, sen bura kızlarını istemiyorsun...

HALİL : İlle şehirli olacak... İyi, olsun.

ANASI : Biz de sana şehirli bir kız bulduk. Orman mühendisinin

akrabası oluyor.

HALİL : Hem Istanbullu, hem zengin...

ANASI : Hem de güzel... Ben gittim gördüm bile, çok güzel.

HALİL : Hem de helal süt emmiş...

ANASI : Hem de temiz aile kızı...

ZİYA : Topal olduğumu biliyor mu?

HALİL : Sen topal mısın ki...

ZİYA : Neyim ya ben?

ANNESİ : Az biraz yamuk basıyorsun.

ZİYA : Az biraz yamuk olduğumu biliyor mu?

ANNESİ : Biliyor...

ZİYA : Siz nasıl derseniz öyle olsun... Bu kez de görücüyle deneyelim bakalım.

(*Sahnenin öbür yanı aydınlanır. Düğün evidir. Kadınlar bir yanda, erkekler bir yanda. Çiçekler. Süsler. Gelin, gelinlik içinde bir kanapeye kurulmuş, kurum kurum kurumlanıyor.*)

— Gelini güzel dediydiler ya...

— İstanbul güzeli canım, n'olacak... Boya-düzgün güzeli...

— Suratını çektirmiş, kalçasını aldırtmış, memesini şişirtmiş, göbeğini indirtmiş...

— Ninem karı da onca tornadan, tezgâhtan, kalafattan geçse, bundan güzel olur.

— Topal Ziya'ya çok bile böylesi...

— Orası öyle...

— Bu Istanbul gelini bizim burda yapamaz vallaha... Dediydi dersiniz.

— Aaa... Hoca Emmi de gelmiş, bak Hoca Emmi...

— Akrabaları olur, helbet gelecek, hemi de düğün için nutuk atacak...

(*İncesaz sesi, oynayan kadınların zil ve el şıkırdatma sesleri, gülüşmeler.*)

(*Erkek dedikoducular.*)

— Sen şu topal Ziya'ya bak, en sonunda turnayı gözünden vurdu.

— Sen kızı gördün mü? Lokum lokum...

— Yeme de yanında yat...
— Ne demişler, armudun iyisini zenginler yer...
— Bir kusuru olmasa Ziya'ya vermezlerdi bu kızı...
— Canım, Ziya da eski Ziya değil, belediye kâtibi olalı çok değişti.
— Durun durun, Hoca Emmi geldi... Nutuk mu verecek ney?
— Yahu, ne zaman içilecek?
— Nutuktan sonra... İçki sofraları bahçede kurulmuş bile...
— Şşşt şşşt... Kaymakamla candarma komutanı da gelmiş.

(*Ziya güveyi giysisi içinde, arkadaşları arasında. Hoca Emmi, kalabalığı yararak gelir. Bir yanda gelin, öbür yanda güveyi. Ortada Hoca Emmi, çiçekler arasındadır. Yavaş yavaş gözlüğünü takar. Cebinden çıkardığı yazıyı okur.*)

HOCA EMMİ (*Öksürüp gıcık temizler. Kâğıttan okur*) : Muhterem ve kıymetli hemşerilerim. Bugün burda kurulan bu modern yuva, garba açılan penceredir.

KALABALIK (*Koro*) : Garba açılan penceredir.

(*Mırıldanmalar. Konuşmalar.*)

— Ne diyor bu Hoca Emmi yahu?
— Şaşırdı mı ne...

HOCA EMMİ : Bu pencereden ziya girecek, nur girecek... (*Mırıldanmalar. Ziya tedirgin, kalkacaktır. Yanındakiler tutup oturtur.*) Yalnız ziya değil, medeniyet de burdan girecek. Daha başka şeyler de girecek, daha neler neler girecek...

— Hoca Emmi iyicene sapıttı...
— Ziya'nın suratına bak, kireç gibi oldu...
— Ya gelinin babası, adamın bıyıkları titriyor hırsından...

HOCA EMMİ : Burdan medeniyet girecek.

KALABALIK (*Koro*) : Medeniyet girecek...

HOCA EMMİ : İşte medeniyet tekerleklerin üstüne binerek bize kadar gelmiş bulunuyor. Onu bağrımıza basalım...

KALABALIK (*Koro*) : Basalım. Bağrımıza basalım.

— Sinirden Ziya'nın kaşı gözü oynamaya başladı.
— Istanbul'dan gelin getirirlerse böyle olur işte...
— Biri eteğinden çeksin de sustursun Hoca Emmi'yi yahu...

HOCA EMMİ : Bu bir hazinedir. Eline geçirdiğin bu hazineyi iyi kullan hemşeriii... (*Homurdanmalar. Ziya ayağa kalkar. Yanındakiler tutar.*)

— Dur be Ziya, kendine hâkim ol...

ZİYA : Baksana yahu, ne diyor...

— Çocuk olma Ziya...

HOCA EMMİ : İyi kullanırsan çok para kazanırsın. Zengin olursun, itibarın artar. (*Ziya atılmak ister, tutanlar önler.*)

— Tutun, tutun Ziya'yı be... Elinden bir kaza çıkacak.
— Hoca Emmi şimdi iyicene halt ett...
— Sustursunlar şunu canım...

HOCA EMMİ : Tekerlek ne demek? Tekerlek medeniyetin ayağı demek. Şu tünele bakın. Dağların içine oyulmuş şu deliğe bakın... Gördüğünüz bu delikten yarın neler doğacak... Nurlu istikbal bizimdir.

KALABALIK (*Koro*) : Nurlu istikbal bizimdir.

HOCA EMMİ : Cumhuriyetin sayesinde kasabamıza gelen bu malın kıymetini bilelim. Dikkatli kullanalım. Dikkatli kullanmazsak bozulur, sonra bizden başkaları kullanamaz... (*Homurtular iyice artar.*)

— Başka kim kullanacakmış ki...
— Bunlar ne biçim laflar yahu...
— Yani şimdi bu Hoca Emmi, Istanbul'dan gelin geldi diye laf mı dokunduruyor...
— Besbelli... Anlayan anlasın artık...

HOCA EMMİ : İşler eskisi gibi zor olmayacak. Yeter ki sen bunun tekniğini öğren. Her seferi seni zengin edecek. İş, yol açılıncaya kadardı. Bir kere yol açıldı ya, bütün hemşeriler bu yoldan kolay kolay gidip gelecek; gelecekler... Malın değerini bilelim.

KALABALIK (*Koro*) : Malın değerini bilelim.

HOCA EMMİ : Yabancının malı değil ki hor kullanalım, bizim malımız. Hepimizin ortak malımız.

KALABALIK (*Koro*) : Hepimizin ortak malımız. (*Gelin ağlamakta.*)

(*Kalabalık ayağa kalkar. Ziya, tutanlardan kurtulur.*

Tabancalı eli havada. Önce bir kargaşa olur. Sonra Hoca Emmi ortada kalır. Bir yanda Ziya, gelin, Halil ve Ziya'nın annesi. Öbür yanda düğünün bütün kalabalığı. Hoca Emmi şarkı söyleyerek oynarken, iki yandakiler el çırpar.)

Istanbul nere, burası nere?
Binerek geldin tekerleklere.
İhtiyarlara, genç erkeklere,
Müjdeler olsun bineceklere.
(*Üstüne atılmak isteyen Ziya'yı yanındakiler tutar.*)
İşte vatandaş burdan gelecek,
Beklediğimiz Nurdan gelecek.
Garba açılan bu pencereden,
Uzaktan değil, şurdan gelecek.
(*Üstüne atılmak isteyen Ziya'yı yanındakiler tutar.*)
Kasabamıza gelen bu malı,
Sakın hor hoyrat kullanmamalı.
Yabancı değil, kendi malımız,
Köşeyi dönen götürür malı.
(*Saldıran Ziya'yı tutarlar. Ziya tabancayla ateş eder.*)

BİR YANDAKİ KALABALIK (*Koro*) :
Garba açılan penceredir.
Ziya girecek, nur girecek...
Medeniyet de girecek...
Başka şeyler de girecek...
(*Gelin şarkı söyleyerek oynar.*)
Ben temiz ailenin kızıyım.
Topal da olsan Ziya razıyım.
Bu kasabada artık kalamam,
Dillere düşmüş kara yazıyım.

KALABALIK (*Koro*) :
Vatandaş, bu bir hazinedir.
Korursan itibarın artar.
Bağrımıza basalım.
Nurlu istikbal bizimdir.

Hepimizin ortak malımız...

ZİYA (*Kalabalığa tabancayla ateş ettikten sonra*) :
Kasabamızda dillere düştüm,
O günden sonra yollara düştüm.
Baba burada yaşamak haram,
Gurbet denen yad illere düştüm.

Zayıfsa zayıf, tombulsa tombul,
Kendi başına kısmetini bul.
Topallayarak koşuyor Ziya,
Aç kollarını ulan Istanbul

1. Bölüm, 4. Tablo

(*Sahnenin bir yanında Ziya'nın evinde bir odanın içi. Öbür yanda Durdu Kadın'ın evinin önü ve bir odasının içi görünür. Bu iki mekân arasında Ziya ile Gazeteci konuşur. Ziya ile Gazeteci aydınlıkta, iki mekân karanlıktadır.*)

GAZETECİ : Ziya Bey, gazetemizin açtığı yaşlılar koşusundaki büyük başarınızı, karılarınıza borçlu olduğunuzu söylediniz ama, hâlâ bitürlü evlenemediniz...

ZİYA : İşte şimdi de nasıl evlendiğimi anlatacağım. Ondan sonra bir kısmetim açıldı...

GAZETECİ : İlk evliliğiniz?

ZİYA : Onu anlatacağım. İlk evliliğim Durdu Karı'yla... Bu Durdu Karı'ya bizim oralarda "Herif Bitiren" derler...

GAZETECİ : Ne demek yani?

ZİYA : Bu Durdu Karı, hangi herifi eline geçirse bitiyor da ondan... Durdu Karı'ya bir yıl dayanan babayiğit görülmemiş. Durdu Karı'da her ne illet varsa, hiçbir koca buna güç yetiremiyor. Durdu Karı'nın merakı yaşlı herifler. Yaşlı bir herifi eline geçirdi mi, nikâhlanıyor, haftasına ayına kalmadan herifin işini bitirip, defterini dürüp mezara gönderiyor. Herifin malları da Durdu Karı'ya kalıyor. İşte buyüzden Durdu

Karı'ya Herif Bitiren demişler. Bu Durdu Karı'ya koca diye altı ay güç yetiren bir babayiğit görülmemiş.

GAZETECİ : Siz bu Durdu Karı'yla mı evlendiniz?

ZİYA : Evet... Evlendim de, beni ne hale getirdi. Bakmayın siz benim şimdiki halime. Size yalan, bana gerçek, ben o Durdu Karı'nın eline düşmeden öncesi, koca öküzler yokuşa vurup da kağnıyı çekemez olunca, ya Allah deyip boyunduruğa bir girerdim, yallah götürürdüm bir çift öküzün götüremediğini...

GAZETECİ : Anlayamadığım bişey var; bu Durdu Karı'nın adı çıkmış Herif Bitiren diye... Öyleyse ne diye bununla evleniyorlar?

ZİYA : Demek, bu insansoyu, başkasının başına gelen kendi başına gelmez sanıyor da, ders almasını bilmiyor. Bu Durdu Karı, gençliğinde cıbılın biriymiş. Kasabanın delikanlıları bunu alır, muhabbet alemlerine, içki alemlerine götürür oynatırlarmış. Demek, sonradan aklı başına gelmiş ki, bir ayağı çukurda yaşlılarla evlenip öldürdüğü heriflerin mirasına kona kona, şimdi kasabamızın en zenginlerinden başta geleni... Daha bir önceki kocasının cenazesi kalkarken gözleri fıldırfıldır, ayartacağı yeni herifi arar... Bizimle de aynen öyle oldu. Anamın öldüğü sabah... Babamın gözleri yaşlı. İçerde cenazenin suyu ısınırken, Durdu Karı bizim eve başsağlığına geldi.

(Ziya'nın evindeki oda aydınlanır. Ziya'nın babası Halil, peykeye oturmuş, başını iki eli arasına almış. Birden kapı açılıp Durdu Karı girer. Yapmacıklı üzüntüyle koşup Halil'e sarılır.)

DURDU KADIN: Vah Halil Ağam vah... Vah ki vah... Hem de eyvah ki ne eyvah... Bu da mı gelecekti başına... (*Şaşkınlıkla Halil de Durdu Karı'ya sarılır.*) Senin karın gibi karı var mıydı ki... Vah anam vah... Senin karın gibi tutumlu karı mı vardı... (*Peykenin üstünde sarmaş dolaş ikisi birlikte iki yana sallanarak.*) Daha da çok genç idi...

HALİL (*İki yana sallanarak*) : Hee... Genç idi...

DURDU KADIN:(*Atkısını üstünden atıp, yine sarılıp sallanarak*): Öyle karı bir daha bulunur mu kii... Bulunmaaaz...

HALİL : Heee... Bulunmaaaz...

DURDU KADIN: Seni bıraktı da gitti gül gibi karın...

HALİL : Heee... Gül gibi karım...

DURDU KADIN:(*Üstündeki hırkayı da çıkarıp, sarılıp sallanarak*): İçim yanıyor Halil Ağa, içim...

HALİL : Hee... Benim de içim yanıyor...

DURDU KADIN: Sen öyle bir karıyı nerde bulursun Halil Ağa?

HALİL : Heee... Nerde bulurum...

DURDU KADIN (*Bir üstündekini daha çıkarıp, sarılıp sallanarak*): Ölenle ölünmez Halil Ağam...

HALİL : Heee... Ölenle ölünmez...

DURDU KADIN : Allah sana ömürler versin Halil Ağa... Acını paylaşıyorum Halil Ağa... (*Şalvarını da çıkararak.*) Ah senin o karın ne kadındı...

(Gittikçe daha çok sarılacaklardır birbirlerine ve gittikçe şiddetlenerek ağlayacaklardır.)

HALİL (*Ağlamaklı*) : Hee... ne kadındı...

DURDU KADIN : Güzelliğine güzeldi...

HALİL : Hee... Güzeldi.

DURDU KADIN : Hemi de fıkırfıkır, civelekti...

HALİL : Hee... Civelekti.

DURDU KADIN : (*Üstündekini çıkarıp bir gömlekle kalır, ağlayarak*) : Sen şimdi n'ideceksin bir başına Halil Ağa?

HALİL (*Ağlayarak*) : Heee... N'ideceğim ben...

DURDU KADIN : Vahvah... Çok acıyorum, içim yanıyor...

HALİL : Heee... Benim de içim yanıyor. (*Öyle sarılıp dolanmışlardır ki birbirlerine, peykenin üstüne yuvarlanırlar. Halil yattığı yerden başını kaldırıp, sesi o ağlamaklı sesten birden kalın sert erkek sesine dönerek.*) Kız kalk, kapıyı kapa çabuk, kapıyı bir dinleyen olur, bir gözetleyen olur...

(Ziya'nın evi kararır. İki ev arasındaki orta yer aydınlanır. Ziya, Numan, Sabri, Muhtar, Dursun Ali, Terzi Hüseyin, Marangoz Kâzım burdadır.)

DURSUN ALİ : Len Ziya oğlum, n'oluyor? Durdu Kadın sizin eve dadanmış, öyle mi?

HÜSEYİN : Eyvaaah... Desene senin moruğun işi bitik...

KÂZIM : Söylendiğine göre Durdu Kadın babana kancayı takmış.
DURSUN ALİ : Nikâh yakınmış, öyle mi?
HÜSEYİN : Eh, ayına varmaz, Halil Ağa sizlere ömür...
MUHTAR : Bu karı, koca kaatili be... Bu öldürdüğü kaçıncı koca...
SABRİ : Yok, yok... Merak etmeyin, bütün malını mülkünü üstüne geçirtmeden Halil Ağa'yı öldürmez...
DURSUN ALİ : Nah, buraya yazıyorum işte, Halil Ağa yakında malı mülkü Durdu Karı'ya devreder...
KÂZIM : Yahu, bu bizim Halil emminin hiç aklı yok mu?
HÜSEYİN : O Durdu Karı, ilkin insanın aklını başından alıyor, sonra malını, mülkünü, en sonunda da canını...
KÂZIM : Bilmez değilsin ya, Durdu Kadın nikâhlanmadan ve bütün mallarını almadan babanın yakasını bırakmaz.
ZİYA : Peki, ben ne yapayım şimdi? Bana bir akıl verin arkadaşlar...
DURSUN ALİ : Aklı belli... Gidersin evine, Durdu Karı'nın ümüğüne binersin... Çekersin bıçağı... Ya babamın yakasını bırak, ya canını alırım dersin...
ZİYA : Öyle mi derim? Öyle derim ya... Yoksa mal-mülk gidecek elden. Sağolun arkadaşlar...
HÜSEYİN : Bir yardım gerekirse bize haber et, koşar geliriz. (*Kararır. Durdu Kadın'ın evi aydınlanır. Sokak kapısı, giriş, odanın içi görünür. Ziya, yumruğuyla kapıyı döğmekte.*)
DURDU KADIN (*İçerden*) : Kim ooo?
ZİYA (*Kapıyı yumruklayarak*) : Durdu Kadıın, Durdu Kadın... Aç kapıyı Durdu Kadın... Aç dedim.
DURDU KADIN (*İçerden*) : Aman dur, dur... Kapıyı yıkacaksın... Kimsin sen?..
ZİYA : Ziya, Ziya... Aç kapıyı hele biraz...
DURDU KADIN (*Güleryüzle, tatlı dille, istekli, neşeli. Açar*) : Amanın... Sen miydin? Hoşgeldin... Gel, gel buyur. Gir içeri... (*Ziya girer.*) Şu kurban olduğum Allah'ın işine bak. Ben de seni gönlümden geçirip dururdum. Allah gönlüme göre

verdi işte... Gel canım, gel benim yiğitim, geç otur şöyle...
ZİYA (*Sert olmaya çalışarak*) : Durdu Kadın...
DURDU KADIN : Oh benim Ziya'm... İçimden geçeni bildin de geldin, he mi? Kalp kalbe karşıdır, demişler.
ZİYA (*Yavaş yavaş yumuşayacaktır*) : Durdu Kadın...
DURDU KADIN : Ne iyi ettin de geldin...
ZİYA : Gelişim iyiliğe değil Durdu Kadın...
DURDU KADIN (*Şakaya vurarak*) : Hele benim yiğitim heleee... Hele benim koçum heleee... (*Belinden sarılarak peykeye oturtur.*) Vay analar ne yiğitler doğururmuş...
ZİYA : Durdu Kadın, dedim sana...
DURDU KADIN (*İyice yanına sokularak oturur*) : Buyur aslanım, buyur civanım, buyur canım...
ZİYA : Vallaha seni kurşunlarım, kevgire çeviririm, bilmiş ol...
DURDU KADIN (*Daha da sokulup*) : Neye ki koçum? Ne olmuş da... Yoksa beni ellerden mi kıskanırsın yiğitim?
ZİYA : Dur, yeter, sokulma daha... Diyeceğim şu : Bizim koca adamın yakasını bırak...
DURDU KADIN (*Kıkırdayarak*) : Benim dilleri baldan tatlı aslanım, demek kaygın bundandı...
ZİYA : Bana bak, babamla evlenirsen, babamın mallarını sana yedirmem; bunu iyice bil...
DURDU KADIN (*Cilvelenerek*) : Babamın yakasını tutan kim?.. O benim şalvarımın uçkurunu bıraksın... Vay benim aslanım, senin gibi civan dururken, Durdu Kadın kocamışlara mı bakar...
ZİYA : Tüh! O ne biçim söz?
DURDU KADIN : Neye koçum. Sözün hası bu. Ben malı mülkü n'eydeyim? Malsa malım var. Paraysa param dolu. Mülkse mülküm çok... Dünya malında gözüm yok benim. Benim kocamaz gönlümün istediği sensin yiğitim... (*Kedi gibi sırnaşıp sokularak.*)
ZİYA : Uzak dur benden Durdu Kadın, benden uzak...
DURDU KADIN : Sen beni öyle mi belledin, ben nice taze gelinleri cebimden çıkarırım... (*Başını dayar göğsüne, cilvelenir.*)

ZİYA : Oynaşma dedim.

DURDU KADIN : Neye ki? Oynaşırsak abdestin mi bozulacak? (*Okşayarak.*) Oh benim Ziya'm... İnan bana, bir dediğini iki etmem. Bana bundan geri ne gerek? Herşeyim senin olur, mallarım, mülklerim, paralarım... Bir elin yağda, bir elin bağda... Giyinir kuşanır, salınır dolanırsın...

ZİYA (*Gittikçe yumuşayacaktır*) : Bırak... Elleme... Dur, dur dedim.

DURDU KADIN : Eh, sen bilirsin... Benden günah gitti. Topallar akıllı olur diye bilirdim. Demek, doğru değilmiş. Babasını elimden kurtarmak için Ziya kendini koynuma atar sanıyordum.

ZİYA (*Çok yumuşamış*) : Yani, ne demeye varıyor bu laflar Durdu Kadın?

DURDU KADIN : Şu demek ki, bana he diyeydin, babanı elimden kurtarırdın. Benim gözüm babanda değil ki, sende... (*Sarılır. Kararır. Karanlıkta sesleri duyulur.*) Koçum... Aslanım... Yiğitim benim... Biricik erkeğim... Canım, oh canım...

ZİYA (*Sesi*) : Bak, bunu iyi bil, babamı kurtarmak için seninle evlenmeye razı oldum...

(*Karanlıkta konuşmalar duyulacak. Sesler yankılanarak duyulur.*)

DURSUN ALİ (*Sesi*) : Ziya, demek doğru ha... Durdu Karı'yla evlendin mi len?

ZİYA (*Sesi*) : Başka n'apaydım arkadaş. Hiç umarım yoktu başka. Babamla evlenip elinden malını mülkünü aldıktan sonra yatakta öldürseydi, daha mı iyi olurdu.

HÜSEYİN : Demek, babanı kurtarmak için fedakârlıkta bulundun?

KÂZIM : Yoksa yaşlı Durdu Karı'yı gebertip mallarına konmak için mi?

DURSUN ALİ : Ulan Ziya, o bizim bildiğimiz Durdu Karı'ysa bunu senin yanında komaz, acısını senden nasıl çıkarır gör...

ZİYA (*Sesi*) : Ne yapabilirmiş ki bana...

HÜSEYİN : Yaşının gençliğine, gövdenin dinçliğine güvenme, o Durdu Karı seni küçülte küçülte bitirir.

KÂZIM : Aç gözünü kulağını Ziya, o karı seni boynuzlatır.

(*Oda aydınlanır. Ziya ile Durdu Kadın yataktalar. Ziya yataktan fırlar. Ayağında uzun paçalı amerikanbezinden don, üstünde amerikanbezinden gömlek vardır. Arkasından Durdu Kadın kalkar. O da iç giyneklidir. Odanın ortasındaki masanın çevresinde koşuşarak konuşurlar. Ziya, Durdu Kadın'dan kaçmakta, Durdu Kadın da yakalamaya çalışmaktadır. Hem konuşur, hem biri kaçar, biri kovalar.*)

ZİYA : Ulan karı, yeter... Yeter be... Elverdi... Hortlak mısın, nesin sen?

DURDU KADIN : Hıh... Hele şu miskine bak, miskine...

ZİYA : Kanımı iliğimi kuruttun be... Yeter.

DURDU KADIN : Daha neymiş de kanın iliğin kurumuş... Sen de kendini erkek bildin, öyle mi?

ZİYA : Sus, rezil... Erkekliğime laf istemem...

DURDU KADIN : Olsa, ah olsa... Kurban olduğum olsa, biz de laf etmeyiz.

ZİYA : Bende delikanlılık mı bıraktın ki...

DURDU KADIN : Şu uyuntuya bak uyuntuya, hele şu şu miskine...

ZİYA : Ağzında dişin kalmamış be...

DURDU KADIN : Senin kalmış da n'olmuş... Dişin var, kuşun yok...

ZİYA : Eritip bitirdin beni... Boynumu çöpe çevirdin. İnce hastalığa yakalandım senin yüzünden...

DURDU KADIN : Hiç mi değil, bikaç ay dayanırsın sandıydım, daha ikinci ayında tükendin... Tüh... Baban bile senden çok dayanırdı...

ZİYA : Sana boşuna heriftüketen dememişler...

DURDU KADIN : Kaçma... Erkek olan savaştan kaçar mı hiç?... (*Ziya'yı yakalar. Ziya, Durdu Kadın'ın kucağında çırpınır. Ziya'yı döşeğe atar.*)

ZİYA : İstemiyorum be, zorla mı?

DURDU KADIN : Zorla değil aslanım, zorla değil koçum... (*Yatağa girer.*) Güzellikle, güzellikle...

(*Kararır. Durdu'nun evinin girişi aydınlanır. Ziya dış kapıyı açıp girişe girer. Üstünü başını silkeleyip şapkasını, paltosunu çıkarıp askıya asar ve ayakkabılarını çıkarırken, karanlık olan odadan sesler, fısıltılar sevişme sesleri duyar. Kulak kabartır, dinler.*)

DURDU KADIN (*Sesi*) : Oh, yiğitim benim... Aslanım... Koçum... Durdu Kadın sana kurban olsun canım... Bicim... Yiğit ki hemi de ne yiğit... Oh canım... (*Gülüşme, kikirdeşme.*)

(*Ziya hızla kapıyı açıp içeri girer, elektrik düğmesini çevirir, oda aydınlanır. Durdu Kadın'la Zampara yataktalar. Lamba yanınca Zampara yataktan fırlar. Çok iriyarı bir adamdır. Durdu Kadın da kalkar.*)

ZAMPARA (*Ziya'nın üstüne yürüyerek*) : Ulan, bura nere? Bura babanın ahırı mı? Kapıyı vurmadan girilir mi ulan? Belki biz burda gizli bişey yapıyoruz...

ZİYA (*Sinmiş, titrer*) : Yapın, yapın... Gizli yapın, açık yapın...

ZAMPARA (*Ziya'ya vurmaya başlar*) : Ulan, sen hiç medeniyet görmedin mi?

ZİYA : Aman ağam... Ağamsın dedim... Vurma, vurma, yeter...

(*Durdu Kadın, Ziya'yı döğen Zampara'nın karşısına geçmiş, Zampara Ziya'ya vurdukça, Durdu Kadın da iki yumruğunu birbirine vurup "Fur, fur" diye Zampara'yı kışkırtmak için bağırmaktadır. Öyle ki, Durdu Kadın'ın "Fur fur" sesiyle, Zampara'nın vurması arasında bir ritmik birliktelik vardır, sanki tempo tutuyormuş gibi.*)

DURDU KADIN : Fur fur, fur aslanım fur... Ne sever, ne sevdirir... Fur.... Fur, fur... Fur yiğitim, fur... Ne öper, ne öptürür...Fur...

ZİYA : Vurma, vurma ağabey vurma... Ben size bişey demedim ki canım... Vurma yetti...

DURDU KADIN : Fur civanım, fur... Ne sever, ne sevdirir, fur... Ne öper, ne öptürür, fur... Fur fur...

ZİYA : Ayağını öpeyim, yeter artık... Bırak da ben gideyim, siz de yatın güzel güzel...

DURDU KADIN : Bırakma fur... Fur ha fur... Ne sever, ne sevdirir, fur... Ne öper, ne öptürür, fur... Fur ha fur...

ZİYA (*Birden bıçağını çekip. Bıçak havada parlar*) : Haaayt... Ulan, öldük mü bee... (*Bıçağı Zampara'ya saplamaya başlar. Zampara yere yıkılır. Ziya bıçağı saplamayı sürdürür.*)

ZAMPARA (*Yerde*) : Vay anam, yandım... Yandım ben... Vurma, vurma, yeter...

DURDU KADIN (*Korku içinde*) : Furma, Furma... Furma Ziya, furma...

(*Ziya, Zampara'nın üstünden kalkar. Köşeye sinmiş Durdu Kadın'a yürür*)

DURDU KADIN (*Korku içinde yalvarır*) : Furma, furma Ziya, furma...

(*Bütün oyuncular sahnede. Şarkı söyleyerek oynarlar.*)

Görülmemiş böyle er,
Ne sevdirir, ne sever,
Ne yedirir, ne de yer,
Ne öptürür, ne öper,
Bir de ben kocayım der.
Fur gözünün üstüne,
Dünyayı göremesin.
Fur yiğitim, fur ha fur,
Fur aslanım, fur ha fur.
İbiş ile Memişi,
Denedim her bir eşi,
Yaşım geçti yetmişi
Söndüremez her kişi,
Gönlümdeki ateşi.
Fur ağzının üstüne,
İfade veremesin.
Fur yiğitim, fur ha fur,
Fur aslanım, fur ha fur...

İKİNCİ BÖLÜM

2.Bölüm, 1.Tablo

(*Sahnenin bir yanından Ziya, öbür yanından Gazeteci gelirlerken konuşurlar.*)

GAZETECİ : Yoksa Zampara'yı öldürdünüz mü Ziya Bey?

ZİYA : Zampara'yı öldüremedim ama babamı öldürdüm.

GAZETECİ : Nee? Babanızı mı?

ZİYA : Evet... Ben cezaevine düşünce zavallı babam da kahrından öldü.

(*Gazeteci "Vah vah vah vah..." diye söylenirken Ziya gider.*)

GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Cezaevi, Ziya Bey'in yaşamında bir dönemeç. Kendi gibi hükümlü bir öğretmen varmış. Bu iyiyürekli öğretmen Ziya Bey'i sevmiş. Lise ikiden ayrıldığını öğrenince, onu lise bitirme sınavlarına girsin diye özendirmiş. Ziya Bey'i hergün çalıştırırmış. Bir dilekçe vermiş, dışardan lise bitirme sınavlarına gireceğim diye. Sınavı kazanıp lise çıkışlı olmuş. Birbuçuk yıl cezaevinde kalıp afla cezaevinden çıkarken öğretmen "Sen sen ol, okumayı sürdür, üniversiteyi de oku..." demiş.

Cezaevinden çıkınca doğru İstanbul'a. Günlerce orda burda sürttükten sonra bir fabrikada gece işi bulmuş. Akşam sekizden sabah sekize kadar puvantörlük işi... Giriş sınavlarını kazanıp üniversiteye de yazılmış. Hukukçu olup dünyadan

haksızlıkları kaldıracak. Yollar öyle kalabalık, gidiş-geliş öyle sıkışık ki, sekizde fabrikada bulunmak için, iki saat önceden evden çıkmalı. Sabah sekizde fabrikadan çıkıyor, doooğru fakülteye, ancak derse yetişiyor. Üniversiteden eve, evden fabrikaya, fabrikadan üniversiteye... Zavallı Ziya Bey uykusuzluktan sallanıyor. Yemek yerken uyuyor, uyurken yemek yiyor... Soluk soluğa, koş ha koş... Ama mutlu... İşi var, para kazanıyor, üniversite öğrencisi... Uyumasa da olur... Nasıl olsa üniversiteyi bitirince bol bol uyur. Herşeyi tamam da bir eksiği var; karıcığı... Bir de karıcığı olsa... Eeee, arayan bulur demişler... Ziya Bey de Zehra'yı buluyor.

(*Gazeteci'nin olduğu yan kararır, sol yan aydınlanır. Işık demeti altında gelinlik içinde Zehra görünür. Nikâh masası önünde. Masada sürahi, bardak.*)

ZEHRA : Kısmet işte... Ararken ararken birbirimizi Bitpazarında bulduk. Ben Bitpazarı'na, kendime çeğiz olaraktan bir kilim almak için gitmiştim. Ziya da paraca sıkışmış, evinde satmadık bir kilimi varmış o kilimi satmak için Bitpazarı'na gelmiş. O satıcı, ben alıcı... Pazarlık, pazarlık... Üç aşağı beş yukarı... Tut aşağı vur yukarı... Sonunda pazarlıkta uyuştuk. Ziya, mademki çeğiz, para almam diye tutturdu. Ben de karşılıksız alamam, dedim. Bunun üzerine Ziya, mademki öyle, evlenelim de bu kilim ikimizin de olsun, dedi. İşte böyle... Bugün nikâhımız kıyılacak burda. Ama bir saat oldu burdayım, hâlâ Ziya ortalarda yok...

Bir elin nesi var, iki elin sesi var, demişler. Onun için ikimiz de çalışıyoruz. Ziya fabrikada geceleri çalışıyor, ben de gündüzleri bir kuruluşta telefon santralına bakıyorum. O gece çalışıyor, ben gündüz... Ziya gündüzleri de üniversiteye gittiğinden yollarda uyukluyor zavallı garibim. Geçenlerde eve gelirken otobüste uyuyakalmış, Beşiktaş'ta inecekken taa Sarıyer'e gitmiş. Şimdi yine bir yerlerde uyuyakalmıştır, yoksa bu kadar geç kalmazdı. Amaaan, n'olacak, evlenmek için otuz şunca yıl bekledim, Ziya'yı da beklerim. Her yerlerde uyuyup uyuyup kalıyor. Kolay değil ki, iki yıldır uykusuz garibim... Hah, işte geliyor. (*Ziya güveyi giysisi giymiş. Ceket yakasında*

karanfil, mendil cebinde taşmış mendil. Uykusuzluktan sallana sallana gelir. Uyurgezer gibidir. Zehra'nın yanındaki sandalyeye oturur.) Nerelerde kaldın Ziya?

ZİYA : Hı? Kim? Ben mi?

ZEHRA : Hâlâ uyuyorsun sevgilim. Uyan Ziya, uyan!.. Niçin geciktin?

ZİYA : Fabrikada patron yoktu. Ben de patronun tuvaletine girdim. Aman bir rahat bir rahat... Kalörifer de sıcacık. Orada şaparken içim geçmiş, uyuyakalmışım, bir de saate baktım... (*Başı öne düşer, uyuklamaya başlar.*)

NİKÂH MEMURU (*Tok bir ses, yankılanarak duyulur*) : Zehra Hanım'la evlenmeyi, onun eşin olmasını kabul ediyor musun? (*Ziya, horlayarak yanıt verir.*)

ZEHRA (*Dürter. Uyanmayınca ağaç silker gibi sallar. Yine uyanmayınca bir bardak suyu başından boşaltır*) : Uyan Ziya, uyan artık, uyan...

ZİYA : Hıı? Kim? Ben mi? (*Başı önüne düşer.*)

NİKÂH MEMURUNUN SESİ : ..... Kabul ediyor musun?

ZEHRA (*Bağırarak*) : Evet de Ziya evet de... Eveeet...

ZİYA (*Gözlerini açmadan*) : Evet...

ZEHRA (*Sevinçle*) : Evet dedi, evet dedi... Herkes duydu.

NİKÂH MEMURUNUN SESİ : Siz Bayan Zehra, Ziya'nın eşiniz olmasını kabul ediyor musunuz?

ZEHRA (*Birden Ziya'nın ayağına basarak haykırır*) : Ediyorum, eveet...

ZİYA (*Canı yanıp sıçrayarak*) : Hı? Kim? Ben mi?

(*Ziya ile Zehra kalkarlar. Zehra, koluna girdiği Ziya'yı taşır gibidir. Öpüşürler. Alkış sesi. Zehra'nın elinde omuz çantası vardır.*)

ZEHRA : Sevgilim, yıllık iznimi daha yeni kullandığım için bana ancak bugün öğleye kadar izin verdiler. Sen burda biraz bekle lütfen. Ben şu tuvalete girip üstümü değişeyim. Günlük giysimi giyip hemen işe koşmalıyım. Anladın mı?

ZİYA : Anladım... Benim de bugün idare hukukundan sınavım vardı. Fakülteye koşmalıyım.

ZEHRA : Akşama evde görüşürüz.

(*Karanlığa doğru yürürler.*)

(*Sahnenin bir yanında Ziya'nın evinin yatak odası. Ortada masa, sandalye. Odanın girişi görünür. Girişe, otellerdeki döner kapılara benzer bir döner kapıyla girilir.*)

ZİYA (*Gündelik kılığıyla, masada bişey yazar. Kalkar. Saatine bakar. Yazdığı pusulayı, girişte göze çarpan bir yere iğneler. Hızla, döner kapıdan çıkarken, döner kapının öbür kanadından Zehra girmektedir. Ziya gider.*)

ZEHRA (*Girişte seslenir*) : Ziyaaa... Canıım... Nerdesiiin?.. Ben geldiiim... (*İğnelenmiş pusulayı görür.*) Aaa, bana mektup bırakmış... (*Mantosunu asıp odaya girer, lambayı yakar, masaya oturup pusulayı okur.*) "Bitanem, az önce geldim Fakülteden. Uyuyacak zamanım olmadı." (*Mektubun bundan sonrası Ziya'nın sesinden duyulur.*) Bu saatte yollar çok kalabalık olduğu için işe hep gecikiyorum. Seni daha fazla bekleyemeyeceğim. İşe gidiyorum. Yarın sabah sen işe gitmeden önce yetişmeye çalışacağım. Öpüyorum canım." (*Oda kararır. Oda aydınlandığında Zehra masada pusula yazıyor. Pusulayı aynı yere iğneler. Mantosunu giyip döner kapıdan çıkarken, döner kapının öbür kanadından Ziya soluk soluğa girecek. Bundan sonra bu kapıdan giriş çıkışlar gittikçe hızlanacak ve mekanikleşecektir. Bu hareketler, sessiz film zamanındaki komedi hareketliliğine dönecek. Işık da sürekli yanıp sönerek hareket görünümünü hızlandıracak. Ziya ile Zehra hep aynı hareketleri yapacakları için yazılmadı.*)

ZİYA (*Seslenir*) : Zehraaa... Şekeriiiim.... Yavruuum... Ben geldiiim... Aaa, o da bana mektup bırakmış... (*Masaya oturup mektubu okur.*) "Sevgili kocacığım. Seni saat sekize kadar bekledim." (*Mektubun bundan sonrası Zehra'nın sesinden duyulacak.*) "İşe geç kalmamak için gitmek zorundayım. Senin için yaptığım yemekler buzdolabında. Akşam sen işe gitmeden eve dönmeye çalışacağım. Öperim. Yalnız senin: Zehra..."

(*Ziya, Zehra'nın mektubunu öper iki kez. Kendisi pusula yazar. Pusulayı iğneler. Döner kapıdan çıkarken, kapının öbür kanadından Zehra girer.*)

ZEHRA (*Pusulayı okur*) : "Canım karıcığım, işe yetişmek-için evden altıda çıkmak zorundayım." (*Mektubun bundan sonrası Ziya'nın sesinden duyulur.*) "Yemekler için teşekkür ederim. İnşallah yarın sabah buluşuruz. Öperim, öperim, öperim.. Ebediyyen senin."

ZİYA (*Zehra'nın mektubunu okur*) : "Canıkom, ben gidiyorum. Seni çok çok özledim." (*Mektubun bundan sonrası Zehra'nın sesinden.*) "Yarın Cumartesi, buluşabilirdik ama, annemlere gitmek zorundayım; aylardır onları göremedim. Babam da hastaymış. Binlerce öperim Sevgilim. Karın Zehra."

ZEHRA (*Pusulayı okur*) : "Hayatım, meleğim... Her zamanki gibi dünkü mektubunu çok duygulanarak okudum. Teşekkür ederim canım. İmambayıldı çok güzel olmuştu. Eline sağlık bitanem. Seni öyle özledim ki..."

(*Her mektubun ilk tümcesini, pusulayı okuyan okuyacak, gerisi mektubu yazanın sesinden duyulacaktır.*)

ZİYA (*Pusulayı okur*) : "Ziya, dün bana mektup bırakmamışsın. Artık beni ihmal etmeye başladın. Böyle karıkocalık olur mu? Yoksa aramıza başka bir kadın mı girdi? Kirli çamaşırlarını da sanki değerli bir malmış gibi salonun ortasına yığıp bırakmışsın. Rica ederim banyodaki kirli çamaşır torbasına koy. Zehra."

ZEHRA (*Ziya'nın pusulasını okur*) : "Zehracığım, ben senin üzerine hiç gül koklar mıyım? Sana asla ihanet etmem. Hem ihanet edecek zaman mı var ki... Evden çıkarken musluğu açık bırakmışsın, iyi ki üç haftadanberi sular kesik de her yeri su basmamış. Her yeri aradım, kahverengi boyunbağımı bulamadım. Hangi cehennemin dibine soktun, bilmem ki..."

ZİYA (*Zehra'nın pusulasını okur*) : "Fazla mesai yapacağımız için bu cumartesi pazar da evde olamayacağım."

ZEHRA (*Ziya'nın pusulasını okur*) : "Yine yemek pişirmemişsin. Evli miyim, bekâr mıyım, anlamadım ki..."

ZİYA (*Zehra'nın pusulasını okur*) : "Kocacığım, artık beni iyice ihmal etmeye başladın. Dört gündenberi, her zaman mektuplarını iğneyle tutturduğun yerde mektuplarını bulamıyorum. Yemek pişirmediğimden şikâyet ediyorsun ama, bakkala

biriken borcu hiç sormuyorsun. Bu ayın kirasını da daha ödeyemedik. Yastığın altına para bırakmayı sakın unutma. Zehra".

ZEHRA (*Ziya'nın pusulasını okur*) : "Eve geldiğimde cıgara tablasında rujlu ve rujsuz cıgara izmaritleri gördüm. Masada da şarap içilmiş iki bardak. Bu eve kimler gelip gidiyor... Bir karşılaşsak sana bunun hesabını soracağım."

ZİYA (*Zehra'nın pusulasını okur*) : Sevgilim, canım kocacığım. Sana çok sevineceğin büyük bir müjdem var. Öğrenince sevinçten havalara uçacaksın.. Ama kendini sıkı tut; artık ağırbaşlı olmak zorundasın; çünkü yakında baba oluyorsun. Mutlu aile yuvamızın meyvasını karnımda taşıyorum. Doktor muayene etti, biraz gebe olduğumu söyledi. Ama daha merak edilecek kadar değil, ikibuçuk aylıkmış. Bir yavrumuz olacak Ziya... Bundan sonra, daha da çok çalışmak zorundayız. Yüreğim mutluluktan çatlayacak gibi. Kimbilir sevinçten sen nasılsındır. Yalnız senin Zehran."

(*Ziya döner kapıdan çıkar ve Zehra döner kapıdan girmek üzereyken çarpışırlar. Zehra sendeler. Ziya tutarak, düşmesini önler. İkisi de birbirini tanımamıştır.*)

ZİYA : Çok affedersiniz Hanımefendi... İşe yetişecektim de... Aceleden.

ZEHRA (*Sert*) : Siz ayakta uyuyorsunuz galiba...

ZİYA : Eh, öyle sayılır... Başka zaman bulamıyorum da... Ama, durun... Sizi bir yerden gözüm ısırıyor gibi...

ZEHRA : Siz de bana yabancı gelmiyorsunuz...

ZİYA : Nerden tanışıyoruz?

ZEHRA : Bilmem... (*Kapıdan girecekken tanır Ziya.*)

ZİYA : Siz... Yani sen... Zehra... Karım...

ZEHRA : Aman Allahım... Ziya... Kocam... Birden tanıyamadım.

ZİYA : Ne kadar değişmişsin... (*Zehra sarılmak isterken.*) Bir dakika, dur bakalım. Önce şu babalık işini bir anlayalım. Tüp çocuğu duymuştum ama, mektup çocuğunu hiç duymamıştım. Biz mektupla öpüştük, mektupla seviştik.

ZEHRA : Mektupla atıştık, mektupla barıştık....

ZİYA : Mutlu yuvamıza iyice alıştık...
(*Viyaklayan çocuk sesi.*)
ZEHRA : Mutlu ailenin reçetesidir bu.
ZİYA : Sabah akşam günde iki aşk mektubu
ZEHRA : İstersen yapalım bir tüp çocuğu
ZİYA : Tüp çocuğu değil bu, mektup çocuğu...
(*Çocuk viyaklaması duyulur.*)
(*Bütün oyuncular şarkı söyleyerek dans ederler.*)

Mektupla öpüştük, mektupla seviştik,
Mektupla atıştık, mektupla barıştık.
Mutlu yuvamıza iyice alıştık.

Tüp çocuğu değil, bu mektup çocuğu,
İstersen yapalım bir de tüp çocuğu...

Mutlu ailenin reçetesidir bu:
Sabah akşam günde iki aşk mektubu...

2.Bölüm, 2.Tablo

(*Sahnenin gerisinde Ziya'nın çalıştığı Fabrika sahibinin çalışma odası. Burası karanlıktadır. Sahnenin önünde Ziya ile Gazeteci, ışık demeti altında.*)
GAZETECİ : Vah vah vah!.. Demek ayrıldınız? Peki çocuk ne oldu?
ZİYA : Hangi çocuk?
GAZETECİ : Mektup çocuğu...
ZİYA : Babası, adresinde bulunamadığı için, geriye postalandı.
(Ziya gider.)
GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Geceleri çalıştığı fabrikanın patronu Ziya Bey'i çok seviyormuş. Çalışkan. Patronunun bir dediğini ikiletmiyor. Gece sabaha kadar gözünü kırpmadan çalışıyor. Gündüzleri akşama kadar üniversiteye gidiyor. Ancak otobüslerde, helada, bir de ayakta uyuyor. Aylığım az

demiyor. Böyle insan sevilmez mi hiç? Bigün Patronu çağırıyor Ziya Bey'i...
(*Sahne gerisindeki Patron'un çalışma odası aydınlanır. Patron masasında. Ziya, karşısında ayakta, aşırı saygılı.*)
PATRON : Oğlum Ziya, seni çok beğeniyorum.
ZİYA : Eksik olmayın efendim.
PATRON : Öbür işçiler gibi sendika mendika diye tutturmuyorsun.
ZİYA : Allah ömürler versin efendim.
PATRON : Aylığım az diye başka işçiler gibi nankörlük etmiyorsun.
ZİYA : Çok bile veriyorsunuz. Allah bin bereket versin efendim.
PATRON : Yok grev mırev, yok toplu sözleşme moplu sözleşme sözü etmiyorsun.
ZİYA : Etmem efendim.
PATRON : Bakıyorum haline de, sana acıyorum Ziya oğlum.
ZİYA : Sağolun varolun efendim.
PATRON : Gece fabrikada çalışıyorsun, gündüz üniversitede. Sürücü beygiri gibi ayakta uyukluyorsun.
ZİYA : Allah razı olsun efendim, buna da şükür efendim. Bunu bulamayanlar da var efendim.
PATRON : Böyle uykulu uykulu, sarsak sarkak geceleri fabrikada çalışamazsın, öyle değil mi oğlum?
ZİYA : Siz öyle diyorsanız, öyledir efendim. Siz bilirsiniz efendim.
PATRON : Seni koğmaya da vicdanım elvermiyor. Düşündüm danıştım, sana bir iyilik yapmaya karar verdim.
ZİYA : Teşekkür ederim efendim.
PATRON : Seni gayet namuslu ve kibar bir aileye içgüveysi olarak vereceğim.
ZİYA : Verin efendim. Affedersiniz efendim, içgüveyisi nedir efendim?
PATRON : Demek bilmiyorsun.
ZİYA : Bilmiyorum efendim. Bizim orda böyle bir zenaat yoktur da efendim.

PATRON : İçgüveyisi demek... Hmmm... Nasıl anlatmalı? Bir hanımla evleneceksin. O hanımın evinde, hanımınla, kaynananla, kaynatanla, kayınçolarınla, baldızlarınla ve yakın akrabalarla hep birlikte yaşayacaksın demek...

ZİYA : Ben o kalabalık evde ne iş yapacağım efendim?

PATRON : Hiçbir iş yapmayacaksın... Yiyeceksin, içeceksin, giyineceksin, kuşanacaksın, gezeceksin, tozacaksın, yan gelip yatacaksın. Üstelik cebine harçlık da koyacaklar.

ZİYA : Ben hiçbişey yapmayacak mıyım efendim?

PATRON : Sen, evlendiğin hanımın gönlünü yapacaksın. Sana bu iyiliği yapmamın nedenine gelince, sen böyle geceli gündüzlü çalışarak üniversiteyi bitiremezsin. İçgüveyisi oldun mu yaşadın... İşte o zaman üniversiteyi de bitirirsin.

ZİYA : Allah razı olsun efendim. Affedersiniz efendim, bu içgüveylerin görevleri nedir?

PATRON : Görevleri mi? Hmmm.... Nasıl anlatsam bilmem ki... Yani... Biraz müstehcen kaçar ama... Bu içgüveyi mesleğinin bir adı da... İçgüveyiliği işte...

ZİYA : Hiç yapmadım efendim, nedir?

PATRON : Kolay... Yapa yapa öğrenirsin... Karın da yardım eder... Bir başlarsan arkası gelir.

ZİYA : Fakat, biliyorsunuz, ben topalım. Ayağımın birini kullanamam. Topal olarak da başarabilir miyim? Sonradan sizi mahcup etmek istemem de efendim.

PATRON : Oğlum, görevini ayağınla yapmayacaksın ki... Neyinle yaparsan yap...

ZİYA : Mademki siz öyle diyorsunuz, öyledir efendim.

PATRON : Seni yarın gece içgüveyisi olacağın aileye göstereyim bir. Baksınlar, görsünler, tartsınlar... Beğenirlerse bu iş oldu, yaşadın demektir. Bir elin yağda, bir elin balda... Ama onların evine gidince sakın uyuklama her zamanki gibi... Hadi sana bu gece ücretsiz izin veriyorum. Git evine. Erkenden yat uyu ki, yarın aileye dinç görünesin.

ZİYA : Başüstüne efendim.

(*Patronun çalışma odası kararır.*)

GAZETECİ (*Bir ışık demeti altında, Sunucu olarak konuşur*) :

İçgüveyisi gireceği aile de, evlenecek hanım da Ziya Bey'i çok beğenirler. Üstelik uykusunu da almış olduğundan gece Ziya Bey hiç uyuklamamış. Arayıp da bulamayacakları bir içgüveyisi. Evlenecek hanımın pek bir acelesi olduğundan yıldırım nikâhıyla şıpın işi evleniveriyorlar. Mutlu aile yuvasındaki yaşamı bir görelim bakalım.

(*Giriş iç kapısından girilen salon. Salonda, Ziya'nın karısı Mehpare, kaynata, kaynana, 2 kayınço, 2 baldız, gerekirse daha birileri. Hepsi bişeyle uğraşmakta; gazete, kitap okumak, çay içmek, elişi yapmak, örgü örmek gibi. Üstüste iki kez kapı zili.*)

KAYNANA : Bu kocan olacak herifin çalışı. Aç kapıyı...

MEHPARE : Anahtar verdik ya kendisine... İlle de benim karşılamamı bekler Beyfendi... (*İki kez daha üstüste çalar kapı.*) Eli yok değil ya, açsın da girsin...

ZİYA (*Elinde bir demet çiçekle girer, güleryüzlü*) : Merhabaaa... (*Kimse yanıtlamaz. Herkes kendi havasındadır.*) İyi akşamlaaaar... (*Ziya'nın girdiğinin ayrımında değiller gibi.*) Mehpareee... (*İçerden köpek havlaması duyulur.*)

KAYNANA (*Sözde köpeğe söyler gibi*) : Hoşt hoşt... Aman bu köpekten bıktım...

KAYNATA : Hayvanı gezdirme saati geldi, dışarı çıkarmalı...

MEHPARE (*Ziya'ya*) : A aaa!...

ZİYA : Ne oldu Mehpare...

MEHPARE : Babam sana kaç kere ne dedi? Ayakkabılarını çıkarınca ayakkabılığa koy demedi mi?

ZİYA : Ama daha çıkarmadım ki...

KAYNANA : Hâlâ Istanbul terbiyesini alamadın damat...

ZİYA : Ne yaptım yine?

KAYNANA : Daha ne yapacaksın, kapı öyle mi çarpılır... Yavaşcacık kapamasını öğretemedik gitti... (*Köpek havlaması.*)

KAYNATA : Damat, içeri girmeden köpeği gezdir dolaştır da rahatlasın hayvan...

KAYNANA : Artık bunu da söylemek ister mi, her akşam aynı şey...

ZİYA : Peki efendim... (*Ziya çıkar.*)
KAYNANA : Köpekler adam olur, bu senin kocan olacak herif adam olmaz vallahi...
MEHPARE : İlk günler yüzverip şımarttınız da ondan...
KAYNATA : Olur olur... Ben onu öyle bir adam ederim ki, mum olur mum...
BALDIZ : O kadarı da yazık ama, zaten topal zavallı...
BACANAK : Bir de siz yükleniyorsunuz...
KAYNANA : Ayol ne yapıyoruz, yiyip içip yatıyor, bi de üstelik üniversite mektebine gönderiyoruz...
ZİYA (*Girer*) : Gezdirdim, dolaştırdım, rahatlandı da... Yerine götürdüm.
KAYNATA : Otur öyleyse... (*Ziya, kaynananın oturduğu kanapeye oturur.*)
KAYNANA : Ay Damat, o ne biçim oturma öyle... Bir de üniversite mektebinde okutuyoruz. İnsan önce oturup kalkmasını öğrenmeli. Kanapeye öyle mi oturulur...
ZİYA : Nasıl oturulur?
KAYNANA : Oğlum sen oturmuyorsun, allah göstermesin, kendini balıklama denize fırlatır gibi kaldırıp öyle bir atıyorsun ki, ben de seninle beraber beş dakika zıpzıp zıplıyorum. (*Ordakilerin kahkahaları.*)
KAYNATA : Canım efendim, ne bilsin bizim Damat, evinde de kauçuk köpüklü koltuk kanape yoktu ya...
ZİYA (*İncelikle karısına*) : Nasıl geçti günün Mehpare?
MEHPARE (*Sert*) : Saat kaç?
ZİYA (*Kol saatine bakarak*) : Yediyi yirmibeş geçiyor.
KAYNATA : Damat.
ZİYA : Buyrun efendim.
KAYNATA : Bak Damat, kulağını aç, beni iyi dinle. Beŋ seni üniversite mektebinde okutuyor muyum?
ZİYA : Okutuyorsunuz.
KAYNATA : Üstünü başını yapıp cebine de harçlığını koyuyor muyum?
ZİYA : Evet.
KAYNATA : Haaa, öyleyse bir evli erkek, akşam oldu mu,

evine erkenden dönecek. Bak, saat yedibuçuk... Mektebinden dooğru evine...
KAYNANA : Görgü görgü... İnsanda görgü olmayınca ne yapsan boş...
ZİYA : Efendim, yollar çok kalabalıktı, işten çıkma saati. Gidiş-geliş de çok sıkışık...
KAYNANA : Aaah, ah... Terbiye başka şey... Ah Istanbul terbiyesi, kurban olayım.
ZİYA : Siz kaç yıl oldu Istanbul'a yerleşeli?..
KAYNANA : Eh, şöyle böyle... Mehpare onbir yaşındaydı daha...
(*Ziya çıkar.*)
KAYNANA : Nereye gitti bu damat?
MEHPARE : Ne bileyim ben anne...
BALDIZ : Ben gözünü hiç beğenmiyorum. Görürsünüz bakın, bir avukat çıksın... Avukat çıkana kadar...
KAYNANA : Mutfağa mı girdi, nedir? (*Seslenir.*) Damaaat... (*Yanıt almadıkça daha yüksek seslenecektir.*) Damat dedim ayol, damaat... Hay damat gibi boynun altında kalsın, emi... Damaaaat... Gelemez ol inşallah.. Boyu bosu devrilesi...
KAYINÇO : Çekip gitti galiba... Onuruna dokundu...
KAYNANA : Ayol onda onur nerde...
KAYNATA : Hele bir gitsin, hele bir gitsin... Bir daha bu eve adımını atamaz...
MEHPARE : Ama babaa... Kocam ne de olsa...
KAYNANA : Aman kızım sana koca mı yok... (*Çok yüksek sesle.*) Damaaaat...
ZİYA (*Sesi içerden gelir*) : Efendim...
KAYNANA : Nerdesin ayol?
ZİYA (*Sesi*) : Tuvaletteyiiim...
KAYNANA : Aaa, üstüme iyilik sağlık... Ayol tuvalette konuşulur mu hiç. Bir de tuvaletteyim, diyor.
KAYNATA : Aile terbiyesi başka şey efendim...
(*Sifon sesi.*)
KAYNANA : Aaa, o ne o? Evi üstümüze yıkacak... (*Ziya girer.*) Neydi o gürültü? Sen ne yaptın öyle Damat?

ZİYA : Bişey yapmadım, sifonu çektim...
KAYNATA : Daha ne yapacaktın, kadıncağızın yüreğine iniyordu az kalsın.
MEHPARE : İyi ki evde misafir yoktu, rezil olacaktık.
KAYNANA : Sifon öyle mi çekilir Damat?
ZİYA : Ya nasıl çekilir?
KAYNANA : Yavaş yavaş, kibar kibar... (*Kocasına*) Ayol, şu Damadına bişey söylesene, baksana gene ne yapıyor...
KAYNATA : Ne yapıyorsun gene Damat?
ZİYA : Bişey yaptığım yok, oturuyorum...
KAYNANA : Aaaa, bişey yapmadan oturulur mu ayol...
KAYNATA : Bak Damat... Bura nere? Bura Istanbul....
ZİYA (*Çıldırmış patlar. Eline geçeni atıp savurup devirerek bağırırken Mehpare de yalvarmaya başlar*) : Hay Istanbul'un da... Ulan sizin kibarlığınızın da...
MEHPARE (*Yalvararak, ayaklarına kapanıp sarılarak*) : Ziya'cım, Ziya'cım...
ZİYA : Hay sizin damadınızın da, içgüveyinizin de.. Ulan sizin...
(*Hepsi korkmuş, sinmiştir.*)
MEHPARE : Kocacım, kocacım... canım...
ZİYA : Hay senin kocanın da, canının da... Okuttuğunuz üniversitenin de...
KAYNATA : Canım, şimdi biz kötü bişey mi dedik yani...
MEHPARE : Sevgilim... Ne olur...
ZİYA : Alın hepsini başınıza çalın... Evde kalmış kız kurusunun da turşusunu kurun... Yeter be...
KAYNANA : Kızacak ne var bunda damat... Biz senin iyiliğin için...
MEHPARE : Beni bırakma Ziya... Al beni... Beni de götür Ziya...
(*Ziya çıkar.*)
(*Sahne kararır. Gazeteci'yle Ziya sahnenin önünde, ışık demeti altında*)
GAZETECİ : Çok acıklı bir olay geçmiş başınızdan, Ziya Bey.
ZİYA : Söyleyin, söyleyin, salt acıklı değil, gülünçlü de...
GAZETECİ : Boşandınız elbette...

ZİYA : Evet, ama çok zor... Mehpare ayrılmak istemiyordu çünkü... Boşanma davası çok uzun sürdü ama, sonunda kurtuldum. Üniversiteden vazgeçtim isteristemez... Üçüncü sınıftan bıraktım. Bir iş buldum, çalışıyorum. Şöyle böyle geçinip gidiyorum. Çalıştığım kurumda Nuri adında bir arkadaşla çok yakın olduk. O evli, bir de çocuğu var, çok mutlu. İlle beni de evlendirmek istiyor.
(*Sahnenin bir yanında, bir kurumun odalarından biri aydınlanır. İki masa, birinde Ziya, birinde Nuri.*)
NURİ : Yani sen şimdi aile kurumuna karşı mısın?
ZİYA : Yoo, karşı değilim. Bekârlık zor. Ama çok denedim, olmadı. Belki de eksiklik bende... Çok ağzım yandı, açıkçası evlenmekten korkuyorum arkadaş...
NURİ : Beş parmak bir değil.
ZİYA : Her parmak nasıl ayrı ayrıysa aynen öyle, her kadın da ayrı. Tıpkı erkekler gibi...
NURİ : Sen kadının iyisine düşmemişsin. İyi kadın da bulunur.
ZİYA : Bulunur bulunmasına da, bana düşmez.
NURİ : Düşer, düşer... Bizim tanıdığımız bir Matmazel Eleftra var...
ZİYA : Şimdi de Eleftra mı çıktı?
NURİ : Çok yaşlı bir Rum kadın... Başından çok büyük bir aşk geçmiş gençliğinde. Araya engeller girmiş, sevdiği adamla evlenemeyince, bir daha hiç evlenmemiş. İçinde evlenememenin acısı var ya, şimdi o da başkalarını evlendirip, iyilik etmekten mutlu oluyor. Bizi de evlendiren o...
ZİYA : Yani sevabına mı?
NURİ : Geçimi de bu yoldan... Evlendikten sonra hediye filan verirler. Yani aracı... Geçende bize gelmişti. Senden sözettik, seni iyice anlattık. Tam sana uygun bir tanıdığı hanım varmış...
ZİYA : Nasıl bana uygun yani?
NURİ : Durmuş oturmuş... Namuslu... Kültürlü de...
ZİYA : Başlıkla evlenecektim, olmadı. Gazete ilânıyla da olmadı. Kendim beğendim, o hiç olmadı. Görücüyle evlendim, yürümedi. Bir de aracıyla deneyelim bakalım.

NURİ : Yarın gece, bize buyur. Matmazel Eleftra da gelecek, görüşürsünüz.

(*Sahnenin öbür yanında Nuri'nin evi, konuk odası aydınlanır. Yaşlı bir kadın Matmazel Eleftra, Nuri, Ziya, girip çıkan ve kahve getiren Nuri'nin karısı.*)

ZİYA : Anlattığınız hanımın adı nedir Matmazel Eleftra?

ELEFTRA : Sedef... İsmisi de güzel, deyil?

ZİYA : Güzel. Biraz bilgi verir misiniz?

ELEFTRA : Namuslu, ama sok...

ZİYA : Hani, namuslu olmak zorunda kadınlardan mı yani?..

NURİ : Yani, çirkin mi diye soruyor.

ELEFTRA : Sok aristokratik bir familyadan...

NURİ : Arkadaşım şunu öğrenmek istiyor; Ziya Bey'i de Sedef hanıma anlattınız mı?

ELEFTRA : Ağnattım pasam, soledim size ki agnattım episini.

ZİYA : Dargelirli olduğumu, ayağımın aksadığını, boyumun kısalığını...

ELEFTRA : Ne, episi söyledim. Bu kadın var, uç apparteman... Hisbiseye yok ihtiyazi, er biseyi var, para, tükân, ev...

NURİ : Peki, nerde ne zaman buluşsunlar Matmazel Eleftra?

ELEFTRA : Kolay canım... İsterseniz, burda geliriz yarın.

(*Kararır. Aydınlanır. Ertesi gün, aynı yer. Nuri, Eleftra, Sedef. Sedef çok, pekçok çirkin, elliyi geçkin bir kadın.*)

NURİ : Biraz gecikti ama... Nerdeyse gelir.

SEDEF (*Ne dediği zor anlaşılan, hımhım*) : Zarar yok. Bekleriz... Yolların durumu...

ZİYA (*Soluk soluğa girer*) : Ah, çok affedersiniz efendim... Kusuruma bakmayın... Biliyorsunuz, yollar sıkışık da...

SEDEF : Demin biz de onu konuşuyorduk...

ZİYA : Anlayamadım.

ELEFTRA (*Dilmaç gibi, Sedef'in dediğini yineler hep*) : Biz de, diyor, onu konuşuyorduk, diyor.

SEDEF : İstanbul sokakları malum...

ZİYA : Ne diyor?

ELEFTRA : İstanbul'da, diyor, sokaklar, diyor.

ZİYA : Yaa, öyle mi diyor... Sedef Hanım gelmedi mi?

NURİ : Haa... Tanıştıramadık sizi... Sedef Hanım, Ziya Bey...

ZİYA (*Düşkırıklığına uğramış*) : Yaa... Demek bu hanım..

(*El sıkışırlar.*)

SEDEF : Çok memnun oldum efendim.

ZİYA : Ne diyor?

ELEFTRA : Çok memnun oldu diyor.

ZİYA : Ne emredersiniz efendim, kahve çay yada soğuk bişey...

SEDEF : Mersi, az önce içtik...

ZİYA : Ne diyor hanımefendi?

ELEFTRA : Sok mersi diyor, istik diyor.

SEDEF : Nasılsınız efendim?

ELEFTRA : Atırınızda soruyor.

ZİYA : Çok teşekkür ederim, sizleri sormalı...

ELEFTRA : Biz de iyi... Mersi. Baska ne var ne yok?

ZİYA : Başka başka? Başka?... İyilik sağlık işte...

SEDEF : Bugünlerde havalar da iyi gidiyor maşallah...

ELEFTRA : Avalar, diyor, iyi gidiyor masallah diyor.

ZİYA : Eh, üç gündür kar yağıyorsa da iyi sayılır, iyi yağıyor maşallah...

ELEFTRA : Nasıl buldunuz?

ZİYA : Neyi nasıl buldum?

ELEFTRA : Sedef anım itsin sordum, beyendiniz, yoksam beyenmediniz?

NURİ : Aman Matmazel Eleftra, böyle yüz yüze mi?.. Hemen mi?..

ZİYA (*Şaşkın*) : Yani... hemen... Nasıl söyliyeyim, bilmem ki... Birden bire oldu da... Şey biraz... Dii mi? Bilmem, anlatabiliyor muyum?

ELEFTRA : Bu zamanda hersey atsık atsık... Karsı karsı...

ZİYA : Sen de bişey söylesene Nuri...

NURİ : Biraz zaman geçmeli... Tanışsınlar, görüşsünler...

SEDEF : Orası öyle de... Bu sıra benim de çok taliplim olduğundan onlara bir cevap vermem ger[illegible]yor.

ZİYA : Ne diyor?

ELEFTRA : Sedef anıma sok var isteyen...

ZİYA : Bu gibi durumlarda... Dii mi efendim? Önce hanımefen-

dinin şeyini öğrenelim de... Ondan sonra da benim şeyimi ş'aptıktan sonra bişeyler şaparız... (*Yardım ister.*) Sen de bişey söyle Nuri...

NURİ : Biraz zaman verirseniz...

SEDEF (*Bozum olmuş durumda*) : Havalar da çok iyi gidiyor maşallah...

ZİYA : Ne diyor hanımefendi?

ELEFTRA : Avalar diyor... Sok sok iyi diyor.

ZİYA : Yaaa... Ne güzel kar yağıyor, soğuklar da çok güzel maşallah... Çok şiddetli fırtınalar da var maşallah...

ELEFTRA : Ne diyor siz Ziya Bey?

ZİYA : Havaları değil mi... Yani...

ELEFTRA : Yok avalar sular... Bu is itsin ne diyor siz?

ZİYA : Sedef hanım da düşünsünler, ben de müsaade ederseniz biraz düşüneyim...

ELEFTRA (*Kalkar*) : Yarın aksam gelezeyim burda... Konusazayız... Oldu oldu, olmadı olmadı...

SEDEF (*Kalkar, cilvelenerek*) : Çok yakında görüşmek üzere...

ZİYA : Ne diyor hanımefendi?

ELEFTRA : Sok yakında diyor. Hosza kalın...

SEDEF : Allasmarladık...

NURİ : Gülegüle... Gülegüle...

(*Eleftra ile Sedef çıkarlar.*)

NURİ : Ziya kardeşim, çok affedersin... Yani ben böyle olacağını bilemezdim. Matmazel Eleftra bana güzel bir kadın demişti. Kadının burnu ağzını kapamış, ne dediği bile anlaşılmıyor. Hey ulu Tanrım, sen nelere kaadir değilsin, demek bunu da insan diye yarattın.

ZİYA : Ben kararımı verdim. Sedef Hanımla evleneceğim.

NURİ : Sen çıldırmışsın... Kadın, senden çok yaşlı.

ZİYA : Olsun.

NURİ : Çok çirkin be...

ZİYA : Buyüzden evleneceğim ya... Çok acıdım kadına. İkidebir, havaların maşallahı var, deyişi içime dokundu. Allah bilir ya, bu kadın daha dünya evine bile girmemiştir. Yüreğim parçalandı...

NURİ : Doğru söyle, sen bu kadınla niçin evlenmek istiyorsun? Parası için mi?

ZİYA : Yoo... Kadıncağıza iyilik yapmak için...

(*Kapı vurlur.*)

NURİ : Buyrun... (*Eleftra girer.*) Hah, Matmazel Eleftra da geldi... Matmazel Eleftra, Ziya kararını verdi?

ELEFTRA : Nedir kararı?

ZİYA : Sedef Hanımla evleneceğim.

ELEFTRA : İmkânsız.

NURİ : Niçin?

ELEFTRA : Malesef olmuyor.

ZİYA : Ama niçin?

ELEFTRA : Çunküm sizi beyenmemistir, gözü tutmadı sizde... Sok agnayışsız adam dedi. Dedi ki, ben ne söylüyorum, onu bile agnamıyor, dedi. Maalsefef dedi...

(*Nuri kahkahalarla güler.*)

ZİYA : Ah Sedef, ah Sedef...

ELEFTRA : Olmuyor malesef...

ZİYA : İçgüveyisi oldum, beceremedim. Çirkin kadına razı oldum, başaramadım...

GAZETECİ (*Gelir*) : Keyfiniz nasıl Ziya Bey?

ZİYA : İçgüveysinden hallice.

(*Bütün oyuncular sahnede. Şarkı söyleyerek oynarlar.*)

Keyfiniz nasıl Ziya Bey?
İçgüveysinden hallice...
Zengin eve damat girdim,
Kaynana, baldız, görümce,
Kalabalığı görünce,
Kaçıracaktım az kalsın.

Kaçtım karıdan dün gece.
Yine bekârım böylece...

ZİYA : Yaktın beni kız Mehpare... (2)

MEHPARE : Yüreciğim pare pare. (2)

GAZETECİ : Keyfiniz nasıl Ziya Bey?

ZİYA : Bundan iyisi can sağlığı.

(*Hep birlikte şarkı söyleyerek oynarlar.*)
Keyfiniz nasıl Ziya Bey?
Bundan iyisi can sağlığı...
Kendime bir kadın buldum,
Sanırsın köpek balığı...
Benim gibi bir alığı,
Beğenmedi maalesef...
Alarak salatalığı,
Seçtim yine bekârlığı.

ZİYA : Cadıdan betersin Sedef... (2)
SEDEF : Olamıyor maalesef... (2)

2.Bölüm, 3.Tablo

(*Gazeteci ile Ziya, sahnenin önünde ışık demeti altında.*)
GAZETECİ : Ziya Bey, gerçekten çok ilginç bir yaşamınız var.
ZİYA : İlginçtir efendim. Daha bu anlattıklarım bişey değil... Bundan sonrakileri bir dinleseniz...
GAZETECİ : Bunca başınıza gelenden sonra yine de evlendiniz mi?
ZİYA : Efendim, bu evlilik bir alışkanlıktır. İnsan bekârlığa alıştı mı, artık evlenemez. Evlilik de öyledir. İnsan evliliğe bir alıştı mı, artık evlenmeden duramaz. Hani "Alışmış kudurmuştan beterdir" derler ya, işte öyle...
GAZETECİ : Demek evlendiniz?
ZİYA : Hem kaç kez daha... Ama hemen evlenemedim. Çünkü işten çıkarmışlardı. İş güç olmayınca, para olmayınca nasıl evleneceğim. İş için nereye başvurdumsa sonuç alamıyorum. Bir torpilim, dayım, arkam yok ki iş bulayım. Bacaklarım sağlam değil ki futbolcu olayım... Yakışıklı değilim ki artist olayım. Sesim güzel değil ki şarkıcı olayım. Şansım yok ki toto-loto oynayayım.. Sermayem yok ki, o biçim işler yapayım...
GAZETECİ : Başka iş alanı da yok... Her yerden kısmetiniz

bağlı...
ZİYA : Felsefe mezunu bir arkadaşım vardı, gezgin satıcılık yapıyor. Bana da salık verdi. Ben de başladım gezginci satıcılığa...
GAZETECİ : Para kazanıyor musunuz?
ZİYA : Ne demek! Yalnız verdiğimiz rüşvet, üç-dört öğretmen aylığı... Sermaye yapınca, işlek bir yerde cam eşya, hediyelik eşya dükkânı açtım. Çok şükür işler iyi...
GAZETECİ : Sıra geldi evlenmeye...
ZİYA : Evet.. Neriman adında bir hanımla evlendim...
GAZETECİ : Bu kaçıncısı?
ZİYA : Artık sırasını karıştırdım... Sekizinci mi, onuncu mu, öyle bişey. İyiydi, hoştu, gençti, güzeldi, çok da namusluydu....
GAZETECİ : Eee, daha ne?
ZİYA : Gelgelelim...
(*Sahne kararır. Sahnenin gerisinde bir evin salonu aydınlanır. Neriman salonda, temizlik yapar, toz alır. Fıkır fıkır, cıvıl cıvıl bir kadın. Yürürken, iş yaparken, ortalığı derler toplarken her yanı oynar. Durmadan şarkılar söyleyip dans eder. Arada, pencereden sokağa bakıp el sallar, güler, helloo diye seslenir, yeheey diye bağırır. Radyoyu açar, müziğe uyarak dans edip biyandan iş görür. Telefon çalar. Durmadan oynayarak, parmak şıkırdatarak telefonda kahkahalarla gülerek konuşur. Neriman bu havada iş görürken, Ziya'nın sesi duyulmaktadır.*)
ZİYA (*Karanlık bölümden sesi duyulur*): Gelgelelim gayet fıkır fıkır, nasıl derler, fingirdek mi, işte öyle... İki eliyle bulaşık yıkarken, bacakları, kalçası, omuzları fingir fingir oynar... Yürürken parmakları şıkır şıkır şıkırdar... Hiçbişey saklamadan, size herşeyi dosdoğru anlatıyorum. Evet, hoppa, oynak ama beni aldatmış değil... O kadar cilveli-civelek, o kadar neşeli-işveli bir kadın ki, herkes beni aldattığını sanırdı. Yalnız cilvelenip kırıtsa iyi, önüne gelen erkeğe pas verir, boşuboşuna umutlandırırdı. (*Ziya, kapıdan salona girer. Radyoyu kapar. Sert*

biçimde.) Neriman, hayatım, sevgilim, bitanem, şekerim, yapma böyle çok rica ederim. Kaçtır söylüyorum, yapma...

NERİMAN (*Yine fıkırfıkır ve işvelenerek*) : Ayol, benim ne yaptığım var ki... Söyle, söyle, ne yapıyorum ben?

ZİYA : Sen fıkırdamadan, kıkırdamadan, fingirdemeden duramaz mısın?

NERİMAN (*Yine parmaklarını şıkırdatıp gülerek*) : Duramam. Ne yapayım, Allah beni böyle yaratmış... Herkes bitürlü işte... (*Öperek.*) Bak, sen de mezartaşı gibi adamsın... Ne yapalım... Benim yaratılışım böyle...

ZİYA : Yavrum, öyle kırılıp dökülüyorsun, öyle baygın baygın bakıyorsun, öyle bir pucinko pucinko salınıp yürüyorsun ki, herkesi de baştan çıkarıyorsun...

NERİMAN (*Kahkahalarla*) : Ay sahi mi... Hay Allah... Hiç farkında değilim.

ZİYA : Nasıl farkında değilsin... Kaç erkek umuda kapılıp arkandan koşuyor. Hoş umut veriyorsun, başka bişey vermiyorsun ama olsun... Hani bir söz vardır, affedersin, üstüne alınma ama, dişi şey şeyini ş'apmayınca, şey de ş'apmaz derler...

NERİMAN : Benim huyum öyle, n'apayım... (*Omuzlarıyla oynar, parmak şıkırdatır.*)

ZİYA : Ne mi yapacaksın... Öyle kırım kırım kırıtma... Kırılıp dökülme. Süzüm süzüm süzülme süzme bal gibi... Her erkeğin yüzüne gülme.. Fingir fingir fingirdeme... Ağırbaşlı ol, ciddi ol... Yürürken cilveler dökme...

NERİMAN : Amaaan... İçimde kötülük yok ki benim...

ZİYA : Biliyorum, içinde kötülük olmadığını... Ama herkes senin içini bilmez, dışını görüyor.

(*Salon kararır. Ziya ile Gazeteci, bir ışık demetiyle aydınlıktadır.*)

ZİYA : Böyle bir kadınla sürgit yaşanır mı beyim? Yaşanır yaşanmasına ama, bu yeryüzünde senden başka erkek olmazsa...

GAZETECİ : Neriman Hanım'dan da ayrıldınız vee...

ZİYA : Türkân'la evlendim. Oynak kadından ağzım yandığı için

bu Türkân da tam tersi... Onca zaman evli kaldık, bikez olsun yanılıp da gül be kadın... Gülmesin, ona da razıyım ama... (*Ziya gider.*)

GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Bu Türkân Hanım, Neriman Hanım'ı mumla aratmış. Ziya Bey, Neriman'ın ahı tuttu, diyor. Türkân Hanım'ın işvesi, cilvesi yok ama, bu da Ziya Bey'e göz açtırmıyor. Kıskanç mı kıskanç... Hani kıskanılacak bişey olsa neyse... Ziya Bey, böyle kadını Allah düşmanımın bile başına vermesin, diyor... Evleri banliyödeymiş. Bir akşam banliyö tireniyle gidiyorlar...

(*Sahne kararır. Ziya ile Türkân kompartımanda koltukta karşılıklı oturuyorlar. Tirenin tekerlek gürültüsü. Ziya gazete okuyor. Yüzünü gazeteyle kapatmış.*)

TÜRKÂN : Neye baktın gene...

ZİYA : Allaşkına Türkân, gene başlama...

TÜRKÂN : Başlamamaymış... Sen bak bak kadınlara...

ZİYA : Yahu, ne kadını, hangi kadın... Görüyorsun, gazete okuyorum işte...

TÜRKÂN : Aaah ah... Ben seni bilmez miyim, sanki gazete okuyormuş gibi yüzünü kapatıp, gazetenin arkasından kadına bakmadın mı? Ha? Bakmadın mı?

ZİYA : Hangi kadın yahu, kadın nerde?

TÜRKÂN : Hangi kadınmış, bir de soruyor... Tiren, aşı boyalı köşkün önünden geçerken, balkonda çamaşır asan kadına bakmadın mı? Hadi, bakmadım de...

ZİYA : Allahım, sen bana sabır ver...

TÜRKÂN : Baktın işte... Baktığını ben kendi gözlerimle gördüm.

ZİYA : Vallahi billahi bakmadım karıcığım...

TÜRKÂN : Sus. Bir de yemin etme, çarpılacaksın da bir de bana çarpık kocaya baktıracaksın...

ZİYA : Yemine de inanmıyorsun, ne yapayım bilmem ki... Baktımsa iki gözüm önüme aksın...

TÜRKÂN : İnşallah... Kadınları göremez ol!..

ZİYA : Yavaş... Yolcular duyuyor, yavaş... Sus Türkân...

TÜRKÂN : Sen elalemin karılarına bak, ben sesimi çıkarmaya-

yım. Oh, ne iyi.

ZİYA : Bütün tiren yolcuları bizi dinliyor, rezil oluyoruz.

TÜRKÂN : Elin kadınlarına bakma da rezil olmayalım. Sen beni aptal yerine koyuyorsun, asıl ona canım sıkılıyor. Aklınca beni kandıracaksın.

ZİYA : Türkân'cığım, seni kandıracak hiçbişey yapmıyorum ki...

TÜRKÂN : Peki, neye kadına yiyecek gibi baktın... Niye kadınla anlamlı anlamlı bakıştınız? Hı?

ZİYA : Hangi kadın yahu, görmedim bile... Tiren hızla önünden geçerken balkonda çamaşır asan kadınla anlamlı anlamlı... Vallahi sen delisin.

TÜRKÂN : Ya garda gişeden bilet alırken yiyecek gibi baktığın kadın? Onu da mı inkâr edeceksin?

ZİYA : Hayatım, garda kadın doluydu. Nereye baksan ya kadın, ya erkek... Belki birine bakmışımdır, ama vallahi görmedim, farkında bile değilim. Kadından filan haberim yok...

TÜRKÂN : Seeen? Sen ha? Kadın olacak da, senin haberin olmayacak... Ayol, kadını gözüne meze yaptın. Kadını gözlerinle anadan doğma soyup öyle bakıyordun...

ZİYA : Yalvarırım yavaş... Bütün yolcular bize gülüyor.

TÜRKÂN : Gazinoda, karşımızdaki masada oturan sarışın kadına da hadi bakmadım de bakalım...

ZİYA : Gazinoda mı, hangi gazinoda? Biz ne zaman gazinoya gittik ki... Sen rüya mı görüyorsun?

TÜRKÂN : Hangi gazinoda mı? Aaaa, bir de bilmezden geliyor. Daha evlenmeden önce... Yeni tanıştığımız günlerdeydi. Bir gece gazinoya gitmiştik de... O zaman işte...

ZİYA : Üüüü, ta ne zaman...

TÜRKÂN : Aradan zaman geçti diye unutacak mıyım, sanıyorsun... Kadın da bir oturmuştu maşallah tam karşına... Ağırlık noktası meydanda...

ZİYA : Türkân, Türkân, rica ederim... Yeter artık...

TÜRKÂN : Tirendeyiz diye susuyorum, eve gidince görüşürüz.

(Tiren sesi durur.)

ZİYA : Geldik işte...

(İnmek üzere kalkarlar. Sahne kararır. Sahnenin öbür

yanındaki Ziya'nın evinde salon aydınlanır. Ziya koltukta oturmuş, televizyon seyrediyor. Türkân girer.)

TÜRKÂN : Aaa, aaa... Gene o fingirdek şarkıcının karşısına geçmiş... *(Televizyonu kapar. Ziya, eline gazeteyi alır, gazeteyle yüzünü kapar.)*Ne var gazetede? Mutlaka çıplak karı resmi seyrediyorsun... *(Eğilip gazeteye bakarak.)* Ben demedim mi? Malımı bilirim...

ZİYA : Türkân, lütfen beni dinle... Sen bu kıskançlık evhamlarından vazgeçmezsen, biz bu evliliği yürütemeyiz.

TÜRKÂN : Kıskanmak mı? Ay güleyim bari...

ZİYA : E gül bari... Senin suratın gülmesini bilmez ki...

TÜRKÂN : Senin kıskanılacak neyin var da kıskanayım... Kıskandığım filan yok, ama kadınlık onuruma dokunuyor. Evden bir çıktık mı, mazallah, gözlerin fıldır fıldır... Niçin baktın otobüsteki kadına?

ZİYA : Şimdi bayılacağım... Bakmadım be, bakmadım...

TÜRKÂN : Baktın işte, baktın...

ZİYA *(Çıldırmış)* : İyi ya, baktım be, baktım... baktım işte... Canım sağolsun, baktım.

TÜRKÂN : Niçin baktın?

ZİYA : Güzel kadındı, çekiciydi, güleryüzlüydü. Kendimi alamadım baktım.

TÜRKÂN *(Ağlayarak)* : Hah, işte böyle doğrusunu söyle. Baktın, baktın. Ama bir de beni aptal yerine koyma...

(Üst kattaki komşuda koca, karısını dövmektedir. Dayak yiyen kadının feryatları duyulur.)

KADIN : Aaay... Ölüyorum... Bu adam beni öldürüyor... Vurma artık, n'olur vurma... Vurma yeter... Ayağını öpeyim, vurma... Amaaan... Ellerin kırılsın inşallah... Sende hiç insaf yok muuu...

ZİYA : Üst kattaki komşu gene karısını dövüyor.

TÜRKÂN : Bu ne biçim adam böyle, her gece, her gece karısını dövüyor, hep de bu saatte...

KADIN *(Sesi)* : İmdaaat... İmdaaat... Komşular yetişin... Yetişin dostlar, bu adam beni öldürüyor.

TÜRKÂN : Bişey yapmalı... Ne duruyorsun Ziya... Kadını

öldürecek.
ZİYA : Kaçtır denedik, kimse aldırmıyor. Ne yapabiliriz?
TÜRKÂN : Ne demek ne yapabiliriz... Kadını öldürsün mü göz göre göre...
ZİYA : Geceleyin ne yapabilirim?
(Çığlıklar. Gürültüler.)
TÜRKÂN : Kadını kesiyor mu, boğuyor mu, parçalıyor mu, ne yapıyor... Koş Ziya, koş... Yetiş... Hadi... Karakola git... bişey yap...
(Ziya çıkar. Gece. Sokak lambası yanıyor. Bekçi düdüğü duyulur.)
ZİYA *(Seslenir)* : Bekçii... Bekçi...
BEKÇİ *(Gelir)* : Buyur Beğ...
ZİYA : Aman, koş yetiş... Bizim komşu, karısını döve döve öldürecek. Kadının feryadı yürekler acısı...
BEKÇİ : Karı, kimin karısı?
ZİYA : Kendi karısı...
BEKÇİ : Kendi karısıysa biz ne yapahg beğ... Senin karını, benim karımı döğse, o zaman başka... Kimse kimsenin karısını dövemez. Döğdüğü karı, nikâhlı arvadı değil mi?
ZİYA : Evet, imam nikâhlıymış...
BEKÇİ : Ooo, o zaman hiç olmaz.
ZİYA : Öyleyse karakola gider, komsere söylerim ben de...
BEKÇİ : Söylemesine söyle... Herkeşin nikâhlı arvadına komiser de karışamaz, bakan da, ney de...
(Ziya, karakolda. Masasında polis.)
ZİYA : İyi akşamlar... Komser beyle görüşmek istiyorum...
POLİS : Bu saatte bulunmaz. Ben nöbetçiyim, bir şikâyetiniz, başvurunuz varsa bana söyleyin...
ZİYA : Biz burda çok yakında oturuyoruz. Manolya apartımanında...
POLİS : Evet?
ZİYA : Üst kattaki komşuda...
POLİS : Haa, adam karısını döğüyor, değil mi... Biliyoruz.
ZİYA : Yaa... Kadını döve döve öldürecek. Belki de öldürmüştür şimdiye kadar...

POLİS : Familyası beyfendi, kendi familyası... Familyasıdır mademki, biz karışamayız, ne isterse yapar...
ZİYA : Öldürecek ama...
POLİS : Haa... Öldürünce başka. O zaman, ya kendiliğinden gelip teslim olur yada kaçar. Savcılık bize emir verir, biz de yakalarız yada yakalayamayız...
ZİYA : Kocası öldürmeden kurtarsak kadını...
POLİS : Beyfendi, familyası diyorsunuz... Familyasına ne karışırız...
(Kararır. Ziya, kendi apartımanında, üst katta. Dayak yiyen kadının karşı daire kapısını çalar.)
KADIN *(Çığlıkları duyulur)* : Beni kurtaracak bir müslüman yok muuu... İmdaaat... Can kurtaran yok muuu...
KOMŞU *(Kapıyı açarak)* : O buyrun Ziya Bey, buyrun...
ZİYA : Rahatsız etmiyeyim efendim... Bu sizin karşı dairedekiler...
KOMŞU : Ailesidir Ziya Bey, biz ne yapabiliriz... Mademki ailesi döver de, sever de, öper de, ne isterse yapar...
ZİYA : Ama bu kadarı da...
KOMŞU : Severken karışıyor muyuz ki Ziya bey, döverken karışalım? Ne hakkımız var...
ZİYA : Kapısını çalıp da iki söz söylesek...
KOMŞU : Aile arasına girilmez Ziya Bey... Yani böyle bişey için bana gelseler, ben çok kızarım... Adamın nikâhlısı, yani helali... Ne isterse, nasıl isterse öyle yapar. Değil mi efendim...
ZİYA : Rahatsız ettim efendim.
KOMŞU : Estağfurullah...
ZİYA : İyi geceler...
KOMŞU : İyi geceler...
(Ziya, karşı kapının zilini çalar. Dayak yiyip imdat isteyen kadın açar kapıyı. Yüzü gözü dayaktan mosmor, kan içinde, giysisi parçalanmış.)
KADIN : Ne var?
ZİYA : Burdan bir kadın sesi geldi de, can kurtaran yok mu diye...

KADIN : Eee, n'olmuş? Bendim bağıran...
ZİYA : İmdat sesleri gelince...
KADIN : Size ne?
ZİYA : Sizi öldürüyorlar filan sanmıştık da...
KADIN : Öldürüyorsa size ne... Kocam değil mi, öldürür öldürür... Kocamdır, sever de döver de...
ZİYA : Öyleyse niçin bağırıp duruyordunuz...
KADIN : E ne yapayım, canım yanıyor... Baksana şu halime... Beni döğmekten yoruldu da şimdi içerde uyuyor.
(*Ziya, kendi evinde.*)
TÜRKÂN : Ne oldu, ne yaptın... Kadının sesi kesildi, yoksa kocası boğdu mu kadıncağızı...
ZİYA : Hiçbişey yapamadım. Kocasıymış, severmiş de, sövermiş de, dövermiş de, boğarmış da, bize neymiş... Herkes böyle söylüyor. (*Ziya kanapeye oturur. Gazete okur.*)
TÜRKÂN : Ziya!
ZİYA : Efendim.
TÜRKÂN : Neydi bugün senin sinemadaki halin?
ZİYA : N'olmuş halime?
TÜRKÂN : Fuayeye çıktığımızda hani o yeşil gözlü kadın?
ZİYA : Ne yeşil gözlüsü canım, gene başlama allaşkına... Görmedim bile.
TÜRKÂN : Hadi hadiii... Yiyecek gibi bakıyordun kadına...
ZİYA : Senin korkundan ne kadına baktım, ne erkeğe... Hep başım önümdeydi...
TÜRKÂN : Aaa... Göz göre göre... Ayol kadından gözünü hiç ayırmadın ki...
(*Ziya ayağa fırlar. Elinden gazeteyi atar. Bağırmaya başlar. Ziya bağırırken yukarki kadın da ağlayıp feryada başlayacaktır.*)
ZİYA : Bakmadım, bakmadım... Bakmadım be... Bakmadım ulan...
KADIN : İmdaaat... Yetişiin... Bu herif beni öldürüyoor.. Komşulaaar...
TÜRKÂN : Yine başladı kadını döğmeye...
ZİYA : Döver... Döver de söver de, sever de öper de, boğar da,

keser de... Kocası değil mi? Sana ne?
KADIN : Öldüm, bittim... Ah... Yetişiin ey müslümanlar, yetişiin... Yandım, yandım... İmdaaat...
TÜRKÂN : Bişey yap Ziya...
ZİYA : Karısıdır, hem de imam nikâhlı... Helalidir. Ne istese yapar. Döver de, sever de, söver de... Karısıdır. Kime ne?
(*Sahne kararır. Karanlıkta çok büyük bir şangırtı duyulur; çok sayıda tabak çanak, avize gibi şeyler kırılmış gibi bir gürültüdür.*)
(*Bütün oyuncular şarkı söyleyerek dans ederler.*)

Değil mi ki ailesi,
Bize düşmez gailesi.
İster döver, ister sever,
İster okşar, ister söver...
Sırası gelir öper de,
Ondan sonra iner perdeee...
Daha sonra haşırt haşırt,
Ne yaparsa yapar herif,
Derdi sana mı ulan hırt!

Herifin kendi avradı,
Karışamaz hatta kadı,
İster yatar, ister kalkar,
Madem imam nikâhı var...
Sırası gelir öper de,
Ondan sonra iner perdeee...
Tam bulmuşlarken havayı,
Onlar çözer bu davâyı,
Sen karışma ulan ayı!

Değil mi ki familyası,
Sana düşmez onun yası,
İster keser, ister biçer,
İsterse kanını içer.
Sırası gelir öper de,
Ondan sonra iner perdeee...

Daha sonra haşır huşur,
Hem dövüşür, hem sevişir,
Derdi sana mı ulan hışır!

2.Bölüm, 4.Tablo

GAZETE (*Sunucu olarak*) : "Başarımı Karılarıma Borçluyum" dizi yazısı yayımlanmaya başlayınca, gazetenin satışının fırlayacağı kesin. Gazetede herkes bu düşüncede... Hele bir de kitap olarak basılırsa, çoksatan kitapların başında yer alır. Laf aramızda, kaç gündenberi Ziya Bey'le birlikteyim, ben hâlâ bu evliliklerinin, boşandığı karılarının nasıl olup da koşudaki birinciliğini sağladığını anlamış değilim. (*Seslenir.*) Ziya Beey!

ZİYA (*Gelir*) : Günaydın.

GAZETECİ : Günaydın. Ziya Bey, şimdiye kadar anlattıklarınızdan bende evliliğe karşı olduğunuz izlenimi uyandı. Evlilik kurumuna karşı mısınız?

ZİYA : Aman efendim, hiç karşı olur muyum? Karşı olsam, bu kadar çok evlenir miydim? Nerden çıkardınız bunu? Demek, kendimi yanlış anlatmışım.

GAZETECİ : Bilmem, sanki kadın düşmanıymışsınız gibi...

ZİYA : Aman efendim, bir kadın düşmanının yaşamına bu kadar çok kadın girer mi?

GAZETECİ : Anlattıklarınıza bakılırsa, hep kadınlar suçlu, kötü, şeytan, ama siz bir melek...

ZİYA : Yooo, ayrıldım diye eşlerimi kötülemek istemem. Bir de onları dinleseniz, kimbilir benim için neler anlatırlar. Herhalde benim için çok iyi insandı da onun için ayrıldık demezler. Ama ne yapalım ki, söz sırası bende...

GAZETECİ : Şimdiye kadar anlattıklarınızdan, nasıl olup da bu yarışı kazanmanızdaki başarıyı karılarınıza borçlu olduğunuz pek anlaşılamadı.

ZİYA : Ama daha sonunu dinlemediniz ki...

GAZETECİ : Haklısınız.

ZİYA : Bakın, şimdiki eşimden ayrılmayı hiç düşünüyor muyum?

GAZETECİ (*Şaşmış*) : Yine mi? Bu kaçıncısı Ziya Bey?

ZİYA : Hesabını tutmadım ama, yirmiyi geçmiştir.

GAZETECİ : Demek, bu sonuncu eşinizden çok memnunsunuz?

ZİYA (*Kulağına yaklaşarak*) : Çok rica ederim, bu sözlerim aramızda kalsın; sakın gazeteye yazmayın. Şimdikinden de neler çekiyorum, neler... Eski karılarımı mumla arıyorum.

GAZETECİ : Öyleyse niçin ayrılmıyorsunuz.

ZİYA : Başımdan geçen bunca evlilikten sonra şunu anladım ki, her yeni evlendiğim kadın, bir öncekini aratıyor. Beterin beteri var, derler ya, işte öyle... Şimdiki eşimden de ayrılırsam, kimbilir başıma bunu bile aratacak nasıl daha beteri gelecek... Aman, bu dediklerimi yazmayın, ne olur.

GAZETECİ (*Kulağına*) : Merak etmeyin yazmam... Bilmez miyim, ben de evliyim. (*Sesini yükselterek.*) Anlaşılan, şimdiki eşinizden ve mutlu aile yuvanızdan çok memnunsunuz.

ZİYA : Efendim, her kadın ve erkek, evli bulunduğu sürece eşinden ve aile yuvasından memnundur, yani memnun görünmek zorundadır. Ancak ayrıldıkları zaman ortaya çıkar memnun ve mutlu oldukları...

GAZETECİ : Yani, son eşinizden memnunsunuz?

ZİYA : Çoook...

GAZETECİ : Son eşinizle evleneli ne kadar oldu?

ZİYA : Ohooo... Çok oldu. Daha doğrusu evleneli beş ay oldu da, sanki bana beşyüz yıldır bu evliliği çekiyormuşum gibi geliyor; bu mutlu evliliğimizi...

(*Ziya gider.*)

GAZETECİ (*Sunucu olarak*) : Ziya Bey'in şimdiki eşinin adı Güler... Güler Hanım çok iyi kadınmış, ama çok sinirliymiş. Dayanılır gibi değil, diyor Ziya Bey, ama dayanıyor yine de... Başına daha beteri gelir diye korkusundan dayanıyormuş. Güler Hanım, rüzgârdan korkarmış, fırtınadan, yağmurdan, tipiden korkarmış, dalgalı denizden, kalabalıktan korkarmış. Korkudan uçağa binemezmiş. Otobüste, tirende, vapurda asansörde bile sinirleri bozulurmuş. Evleri de İstanbul'un Anadolu yakasında olduğu için, o zamanlar Boğaz Köprüsü de daha yapılmamış vapura binmek zorundalar. Ne zaman

birlikte vapura binseler, Ziya Bey'i canından bezdirirmiş. Günlerden bir gün, hava açık, çok güzel, esinti bile yok, yaprak kıpırdamıyor... İşte böyle güzel havada Ziya Bey'le eşi Güler Hanım vapura binmişler...

(*Ziya ile Güler vapurda, kanapede oturuyorlar.*)

ZİYA : Güler'ciğim, boşuboşuna korkuyorsun. Bugüne kadar bu yolda işleyen vapurlardan hiçbiri batmamış. Boğaz vapurlarının tarihinde batan yok.

GÜLER (*Sinirli, hırçın, ters*) : Ne demek yani? Şimdiye kadar bu vapurlardan hiçbirinin batmamış olması, bundan sonra da batmayacağı mı demektir?

ZİYA (*Hep alçaktan alarak yumuşak konuşur*) : Çok doğru. Haklısın karıcığım. Ben senin korkunu birazcık gidermek için moral vermek istedim de...

GÜLER : Allah için, ne de moral veriyorsun yani... Bu vapurlardan hiçbiri batmamışmış... Vapurdayken insanın aklına hiç böyle şey getirilir mi?

ZİYA : Güler'ciğim, parmaklarını koltuğun meşinine geçirip öyle kaskatı durma. Yumuşa biraz... Gevşe...

GÜLER : Ayol, korkuyorum diyorum sana, sen laf anlamaz mısın? İnsan korkarken göbek atmaz ya...

ZİYA : Tırnaklarını meşine geçirmenin ne yararı var korkuya? Hem korkacak ne var anlamıyorum. Bak denize çarşaf gibi...

GÜLER : Ama ne de çarşaf gibi ya... Çarşaf ama, çamaşır makinesinde dönen buruş buruş çarşaf gibi... Görmüyor musun, vapur dev gibi dalgalar arasında fındık kabuğu gibi sallanıp duruyor.

ZİYA (*Avutmak için şakaya vurarak*) : Daha iyi ya şekerim, sanki salıncaktaymışız gibi, bir iniyoruz, bir çıkıyoruz. (*Dalgada inip çıkma taklidi yaparak.*) Hooop, işte çıkıyoruz. Hooop, iniyoruz... Oh, ne güzel...

GÜLER : Sen zaten hep böylesindir. Hiçbir zaman benim duygularıma saygı göstermedin. Onun için de sana hiçbir derdimi açmak istemiyorum ya. Ne zaman içimi dökecek olsam, işte böyle güler, alay edersin benimle. Ben korkuyorum diyorum sana, sen hooop hooop diye alay ediyorsun

benimle.

ZİYA : Vallahi alay etmiyorum şekerim. Ama haklısın, seni eğlendirip oyalayayım derken büsbütün sinirlerini bozdum. Hay allah, kaş yapayım derken göz çıkardım. Affedersin.

GÜLER : Her zaman yaptığın şey.

ZİYA : Bak şekerim, vapur tıklım tıklım yolcu dolu. Hiçkimsenin korktuğu filan yok. Kimsenin kılı kıpırdamıyor. Bir tehlike olsa herkes paniğe kapılırdı, değil mi canım... Mantıkla düşünecek olursak...

GÜLER : Mantık mı? Ay sen beni deli edeceksin, deli... Ben sana korkuyorum diyorum, sen bana hâlâ mantıktan sözediyorsun. Bazı şeylerin mantığı olmaz. Korkunun mantığı olur mu hiç; korkuyorum işte...

ZİYA : Peki, peki canım, kızma...

GÜLER : Ay hâlâ üstüme üstüme varıyor...

ZİYA : Bişey demedim ki...

GÜLER : Aklınca beni sözde yatıştırmaya çalışıyorsun.

ZİYA : Peki, ne yapayım? Ne yapmamı istersin?

GÜLER : Sus, yeter.

ZİYA : Doğru, en iyisi susmak...

(*Ziya ile Güler konuşmadan otururlar. Hareketlerinden Güler'in panik içinde olduğu bellidir. Kanapenin tutamaklarına yapışır. Sustukları sırada vapurdaki satıcıların sesleri duyulur.*)

— Çayınız geldi, çayınız... Bayım, çayınız. Taze filiiiz, çayınız.

— Nane limoon... Keskin naneee.. Ferahlık veriyor nane şekeri, limon şekeriii...

— Sand-viiiç... Sand-viiiç...

— Acıbadem, kurabiyeee... Acıbadem...

— Çuk-kulata... Çuk-kulataaa...

— Muhterem yolcular, bu gördüğünüz naylon torba içinde beş parçadan mürekkep olan sağlıklı temizlik malzemesinin bedeli mağazalarda beşbin lira olup, biz burda reklam mahiyetinde olaraktan ikibin liraya siz sayın yolcularımıza ikram etmiş bulunmaktayız...

— Haniya limon limon limon..

GÜLER (*Hırçın*) : Sen ne biçim adamsın?
ZİYA (*Korkuyla*) : Ne biçim adamım?
GÜLER : Ben burda korkudan ölüm terleri döküyorum, senin aldırdığın yok; gıkın bile çıkmıyor.
ZİYA : Ne yapayım canım?
GÜLER : Bir de soruyor... Yanımda put gibi duruyorsun; insan avutmak için iki söz söyler...
ZİYA : Konuşunca hani kızıyorsun da...
GÜLER : Sen de benim damarıma damarıma basmadan, beni kızdırmadan konuş.
ZİYA : Affedersin, çok affedersin... Peki canım.
GÜLER : Sen zaten hiçbir zaman benimle ilgilenmedin ki...
ZİYA : Sözveriyorum, bundan sonra daha çok ilgileneceğim. Ama beni bu kadar suçlaman için bişey yapmadım ki...
GÜLER : İtiraf ediyorsun işte, evet, bişey yapmadın... Taş gibi susuyorsun.
ZİYA : Betin benzin kül gibi Gülercim.
GÜLER : Ay insan böyle mi avutulur?
ZİYA : Öfff... Avutmaya kalksam, alay sanıp kızıyorsun. Yumuşatayım diye gülsem duygularına saygısızlık diyorsun. Mantık desem, sökmüyor. Konuşsam, sus, diyorsun. Sussam, ilgisizlik diyorsun. Ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi, nasıl davranacağımı şaşırdım kaldım.
GÜLER : Keşki binmeseydik bu vapura... Bu kadar fırtına olduğunu bilseydim, dünyada binmezdim. (*Ziya şaşkınlıkla bakınca.*) Ne bakıyorsun öyle vahşi hayvan görmüş gibi... Ne var? Kocam değil misin, hiç mi derdimi söylemiyeyim sana?
ZİYA : Söyle canım, söyle. Niçin kızdın ama, ben bişey söylemedim ki, ağzımı bile açmadım.
GÜLER : Söylememiş. Söylesen çok daha iyiydi. Evet söylemedin ama öyle bir baktın ki yüzüme, öyle bir bakış ki o, anlayan anlar. İnsanın yüreğine işliyor. Keşki söylesen, bin kat daha iyi... O ne biçim bakış öyle o...
ZİYA : Haklısın karıcığım...
GÜLER : Aman ikidebir, haklısın karıcığım, haklısın karıcığım, deyip durma da yine sinirlerimi bozma.

ZİYA : Aaah...
GÜLER : Ne oldu da ahlıyorsun vahlıyorsun...
ZİYA : Ah, bir iskeleye yanaşsak da... diyorum.

(*Sahne kararır. Az sonra aydınlanır. Vapurla dönüyorlar. Kanape ters yana dönmüş. Ziya ile Güler, önceki oturumlarının ters yönünde oturuyorlar.*)

ZİYA (*Güler yüzle*) : Senin şansına Güler'cim, dönüşümüzde bak deniz ne kadar da durgun... Ayna gibi... Havadaki martılar denizde görünüyor.
GÜLER : Durgun ama, yine de şey...
ZİYA : Sanki vapur denizde değil de yağda kayıyormuş gibi.
GÜLER (*Hırçın*) : Makinenin sesini duymuyor musun sen?
ZİYA : Ne makinesi?
GÜLER : Herhalde dikiş makinesi değil. Vapurda ne makinesi olur?
ZİYA : Ne olmuş vapurun makinesine?
GÜLER : Aaaa, sen insanı çıldırtırsın... Duymuyor musun, ne biçim işliyor makine?
ZİYA : Ne biçim işliyor?
GÜLER : Zaten sende hiç kulak yoktur ki, Çaykovski'yle Çavuşesku'yu birbirine karıştırırsın.
ZİYA : Güler'cim, evet ben müziktan anlamam ama, şimdi bu makinenin...
GÜLER (*Sözünü keserek*) : Makinenin sesinde bir acaiplik var.
ZİYA : Makine sesinden ben hiç anlamam şekerim.
GÜLER : Yani sen şimdi ne demek istiyorsun? Bu makinenin sesi normal mi sence? (*Susma.*) Söylesene bişey canım, normal mi?
ZİYA : Ne diyeyim bilmem ki... Hay Allah... Eh işte... (*Susma. Vapur satıcılarının sesleri.*)

— Havayı tazeliyor nane limon... Ferahlık veriyor nane şekeri...
— Sand-viçç.... Sand-viçç...
— Hediyelik bunlar, çocukları sevindiriyor...
— Sayın yolcular, fabrikamızın özel hizmeti olaraktan siz sayın yolculara özel olarak sunduğumuz bu traş sabunu sağlık

bakımından garantimizi taşımaktadır.
— Çukk-lata... Çuk-lata...
— Çay kafe... Çay kafe...

GÜLER : Hah, gördün mü, şimdi ne yapacağız?

ZİYA : Ne oldu?

GÜLER : Daha ne olsun, makinesi bozulunca vapur yolunu değiştirdi işte. Bak, Marmara'ya doğru açılıyoruz.

ZİYA : Ah allahım, bir yanaşsa şu vapur iskeleye... Karaya bir ayak bassak...

GÜLER : Gittikçe açılıyor vapur. Herhalde pervanesi de kırıldı. Evet evet, makinenin sesinden belli, tek yanlı çalışıyor.

ZİYA : Güler'cim, şekerim, hayatım, vapurun açıldığı filan yok. Her zamanki yolundan tıpış tıpış gidiyor işte...

GÜLER : Kırık pervaneyle nasıl gidermiş tıpış tıpış?

ZİYA : Pervanesi kırılan vapur gidemez ki...

GÜLER : Bu da gitmiyor ki... Olduğumuz yerde dönüp duruyoruz. Biz her zaman yirmi dakikada karşıya geçmez miydik?

ZİYA : Evet...

GÜLER : Hanidir biz vapura bineli... Bir saati geçti denizlerin ortasındayız...

ZİYA : Daha yirmi dakika olmadı.

GÜLER : Telaşlanmayayım diye sözde beni kandıracaksın...

ZİYA : Canım, dediğin gibi olsa başka yolcular da telaşa kapılmaz mı? Baksana bütün yolcular koltuklarına kurulmuş, kimi gazetesini okuyor, cıgarasını içiyor, kimi söyleşiyor.

GÜLER : Haberleri yok da ondan... Bilseler makinenin bozulduğunu, pervanenin kırıldığını...

ZİYA : İyi ki senden başka kimse bilmiyor, kaptanın da, çarkçının da haberi yok... Bir bilseler...

GÜLER : Batarız, değil mi?

ZİYA (*Çileden çıkmıştır*) : Evet, batarız. Boğuluruz, gebeririz de sen de kurtulursun, ben de...

(*Sahne kararır. Aydınlandığında Gazeteci'yle Ziya.*)

ZİYA : Evet... Başka türlü ayrılamazdık birbirimizden. Çünkü, bizi ancak ölüm ayırır diye sözvermiştik... Ama bu anlattıklarımı yazmayacaksınız, değil mi? Yoksa mutlu aile yuvamız

yıkılır...

GAZETECİ : Ziya Bey, bu durumda nasıl oluyor da, başarınızı karılarınıza borçlu oluyorsunuz?

ZİYA : Efendim, bilim alanında, sanat, teknik, spor, yöneticilik, iş alanlarında, yani hangi alanda olursa olsun, başarı kazanmış erkeklere, başarılarının gizi sorulunca, hepsinin yanıtı birdir: "Başarımı karıma borçluyum" derler. Salt bizde değil, her yerde böyle... Oysa başarılı kadınlar da var. Ama başarısını kocasına borçlu olduğunu söyleyeni çıkmaz hiç.

GAZETECİ : Niçin?

ZİYA : Kadınlar, başarılarını kocalarına borçlu değillerdir de ondan.

GAZETECİ : Erkekler başarılarını karılarına mı borçlu?

ZİYA : Erkekler de değil ama, öyle olmasını isterler. Gönüllerinden öyle geçer.

GAZETECİ : Sizce niçin böyle?

ZİYA : Biz erkekler hangi yaşa gelirsek gelelim, içimizde hiç büyümeyen bir çocukluğumuz kalır. Buyüzden çoğumuzda sonsuz bir anne özlemi vardır. Annemize sığınmak, güvenmek isteriz. Öyle sanıyorum ki, bu anne özlemini eşlerimizde bulmaya, gidermeye çalışıyoruz. Bibakıma, karılarımızı, annelerimizin yerine koymak istiyoruz. Yani başarılarımız da, karılarımızın desteğiyle, yardımıyla kazanılmış olsun istiyoruz. Yani gönlümüzden geçen bu... Başarımı karıma borçluyum, diyen öyle kocalar bilirim ki, haftasına kalmadan boşanmıştır.

GAZETECİ : Demek, siz de...

ZİYA : Yooo... Ben bu koşudaki başarımı gerçekten karılarıma borçluyum. Yoksa, bu topal bacakla aksaya aksaya bu yarışı başka türlü kazanamazdım ki... Daha hakemin tabancası patlar patlamaz, yani ilk çıkışta, yaşamıma girmiş bütün karılarım, sanki arkamdan geliyorlarmış, beni yakalayacaklarmış gibi bir duyguya kapıldım. Ben koşmadım, kaçtım... Aman beni yakalayacaklar diya kaç ha kaç... Kaç ha, kaç... Korkudan öyle bir kaçmışım, bir de baktım, ipi göğüslemişim. Birincisin, dediler, kupayı verdiler.... Yoksa ben daha çoook kaçardım...

Koşarken hepsinin sesleri arkamdaydı.

(*Bundan sonra, bu oyunun girişindeki film gösterilecek. Oyunda film kullanılmıyorsa, giriş bölümü olduğu gibi yinelenecek. Ziya, koşu kılığında, dili sarkmış, ter içinde, canı çıkmış koşuyor. O koşarken, oyunda geçen bütün evlendiği yada ilişki kurduğu kadınların sözleri yankılanarak duyulacaktır. Ziya, duyduğu kadın seslerinden kaçmakta, aradabir korkuyla arkasına bakmaktadır. Kadınların konuşmaları ve sesleri, oyunda önceden geçen biçimdedir. Biyandan da, yol boyunca yığılmış seyircilerin konuşmaları da, arada, giriş bölümündeki gibi yinelenecektir. Kadınlarının seslerini duydukça Ziya, korkudan kimleyin tökezleyecek, yere kapaklanıp yine kalkıp koşacaktır.*)

(*Yankılanan Kadın sesleri.*)

RESMİYE'NİN SESİ : Buba yiter... Yiyemiyom gayri... Vallaha içim almıyor. Buğazımdan gitmiyo bubaa... İçimde hiç bi yer kalmadı buba...

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

GÜLTEN'İN SESİ : Yaşım onsekiz, boyum bir yetmişsekiz, kilom ellisekiz. Koyu lacivert gözlüyüm. Muhitimde çok güzel olduğumu söylerler... İlgi ve alakanızdan dolayı sonsuz derecelerde teşekkürlerimi sunarken, şunu da bilakis izah etmeliyim ki, mektupla bana gönderilen yüzlerce izdivaç teklifi arasında sizin teklifinizi tercih etmekliğimin sebebine gelince...

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

DURDU KADIN'IN SESİ : Oh yiğitim benim... Aslanım... Koçum... Durdu Kadın sana kurban olsun canım... Bicim... Yiğit ki hemi de ne yiğit... Fur fur, fur aslanım fur... Ne sever, ne sevdirir... Fur, fur, fur... Ne öper, ne öptürür... Fur yiğitim fur... Fur fur fur...

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

ZEHRA'NIN SESİ : Sevgilim, canım kocacığım... Sana çok sevineceğin büyük bir müjdem var. Öğrenince sevinçten havalara uçacaksın. Yakında baba oluyorsun. Mutlu aile

yuvamızın meyvasını karnımda taşıyorum. Mutluluktan yüreğim çatlayacak gibi... Bir yavrumuz olacak Ziya...

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

KAYNANANIN SESİ : Görgü, görgü... İnsanda görgü olmayınca, ne yapsan boş... Aaah, ah... Terbiye başka şey... Ah İstanbul terbiyesi, kurban olayım.

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

ELEFTRA'NIN SESİ : Malesef olmuyor. Çunküm sizi beyenmemistir, gözü tutmadı sizde... Çok agnayıssız adam dedi.

NERİMAN'IN SESİ : Ne yapayım, allah beni böyle yaratmış. İçimde kötülük yok ki benim.

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

TÜRKÂN'IN SESİ : Sen elalemin karılarına bak, ben sesimi çıkarmayayım. Oh, ne iyi... Elin kadınlarına bakma da rezil olmayalım. Ayol kadını gözlerine meze yaptın. Gözlerinle kadını anadan doğma soyup öyle bakıyorsun...

(*Seyircilerin konuşmaları.*)

GÜLER'İN SESİ (*Ziya'nın en çok korktuğu, korkudan tökezlediği, yere kapaklandığı sestir*) : Zaten sende hiç kulak yoktur ki, Çaykovski'yle Çavuşesku'yu birbirine karıştırırsın. Makinenin sesinde bir acaiplik var. Yani bu makinenin sesi normal mi sence? Gittikçe açılıyor vapur. Herhalde pervanesi kırıldı. Evet, evet, makinenin sesinden belli. Tek yanlı çalışıyor. Batarız, değil mi?

(*Koşmakta olan Ziya bitiş ipini göğüsleyip yere serilir. Kollarından tutup ayağa kaldırırlar. İki kişiye dayanarak zor ayakta duruyor. Çevresini kalabalık sarar. Elinde sesalma makinesiyle Gazeteci yanında. Gazeteciler sürekli fotograf çekmekteler, flaşlar yanmakta.*)

GAZETECİ : Ben bu yarışmayı düzenleyen gazetenin spor servisi şefiyim. Büyük başarı kazandınız. Kutlarım sizi. Şu anda ne hissediyorsunuz?

ZİYA : Arkamdan destekleyen sesleri hissediyorum.

GAZETECİ : En büyük arzunuz?

ZİYA : Ne olur, bir bardak su...

GAZETECİ : Bu başarınızı neye borçlusunuz?..

BAŞARIMI KARILARIMA BORÇLUYUM

ZİYA : Efendim, bu başarımı karılarıma borçluyum.
(*Bütün oyuncular sahnede. Giriş bölümündeki şarkıyı söyleyerek oynarlar.*)

Sağlam kafa sağlam bedende bulunur,
Herkeste var sanmayın bu nato kafa,
Kimsede bulunmaz bir bende bulunur;
Koş dedene yavrum, dedende bulunur.

Sağlam kafa sağlam bedende bulunur...
Ablanda bulunmaz, ananda bulunmaz,
Dayında, amcanda, babanda bulunmaz,
Bulunsa bulunsa dedende bulunur.

Sağlam kafa sağlam bedende bulunur;
Çarşıdan alınmaz, pazarda satılmaz,
Ne onda, ne bunda, ne sende bulunur,
Koş dedene yavrum, dedende bulunur.

(*Oyundaki bütün şarkılardan bir demet.*)

Nesin Vakfı 2 Ağustos 1991
Nesin Vakfı (Dereboyu) 20 Ekim 1991

SAİT HOPSAYIT

Çalgılı-Şarkılı
Oyun

Giriş ve İki Bölüm